نام هر رسم گفته شود ؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود ؟

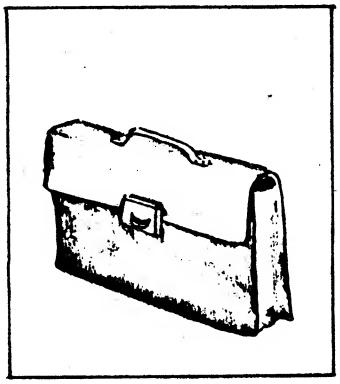

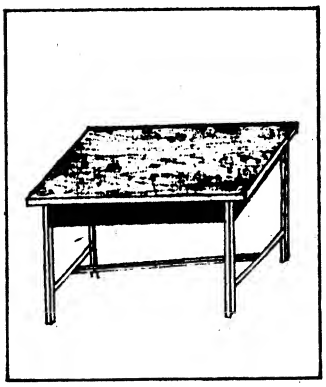

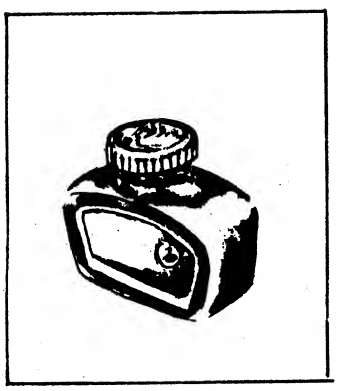

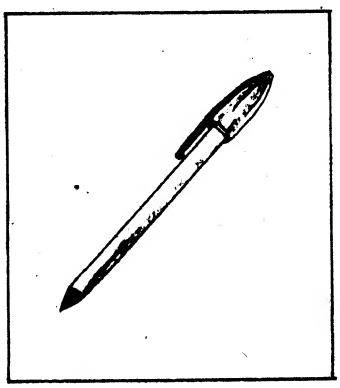

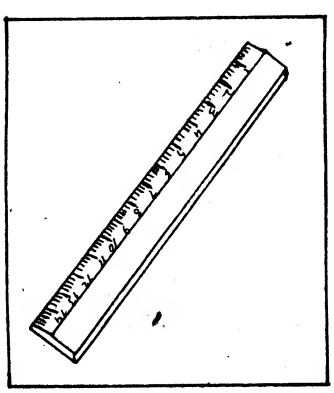

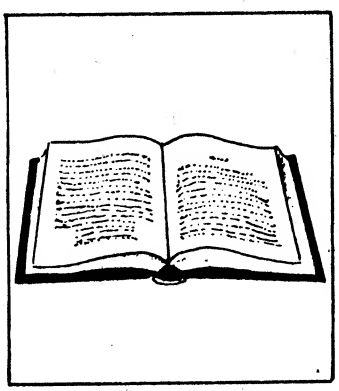

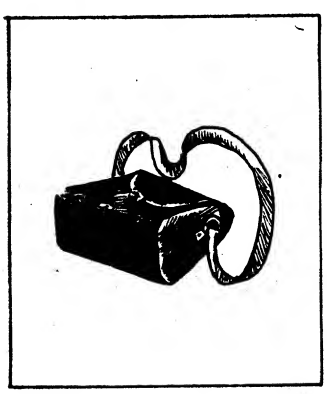

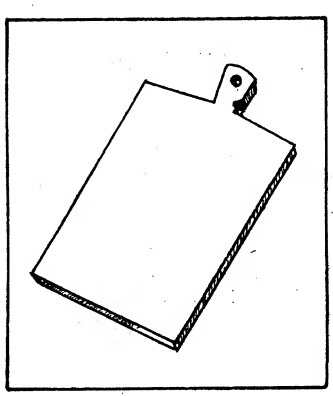

مشق شود :

ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک

ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک

ک ک ک ک ک ک ک ک ک ک

نام هر رسم گفته شود ؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود ؟

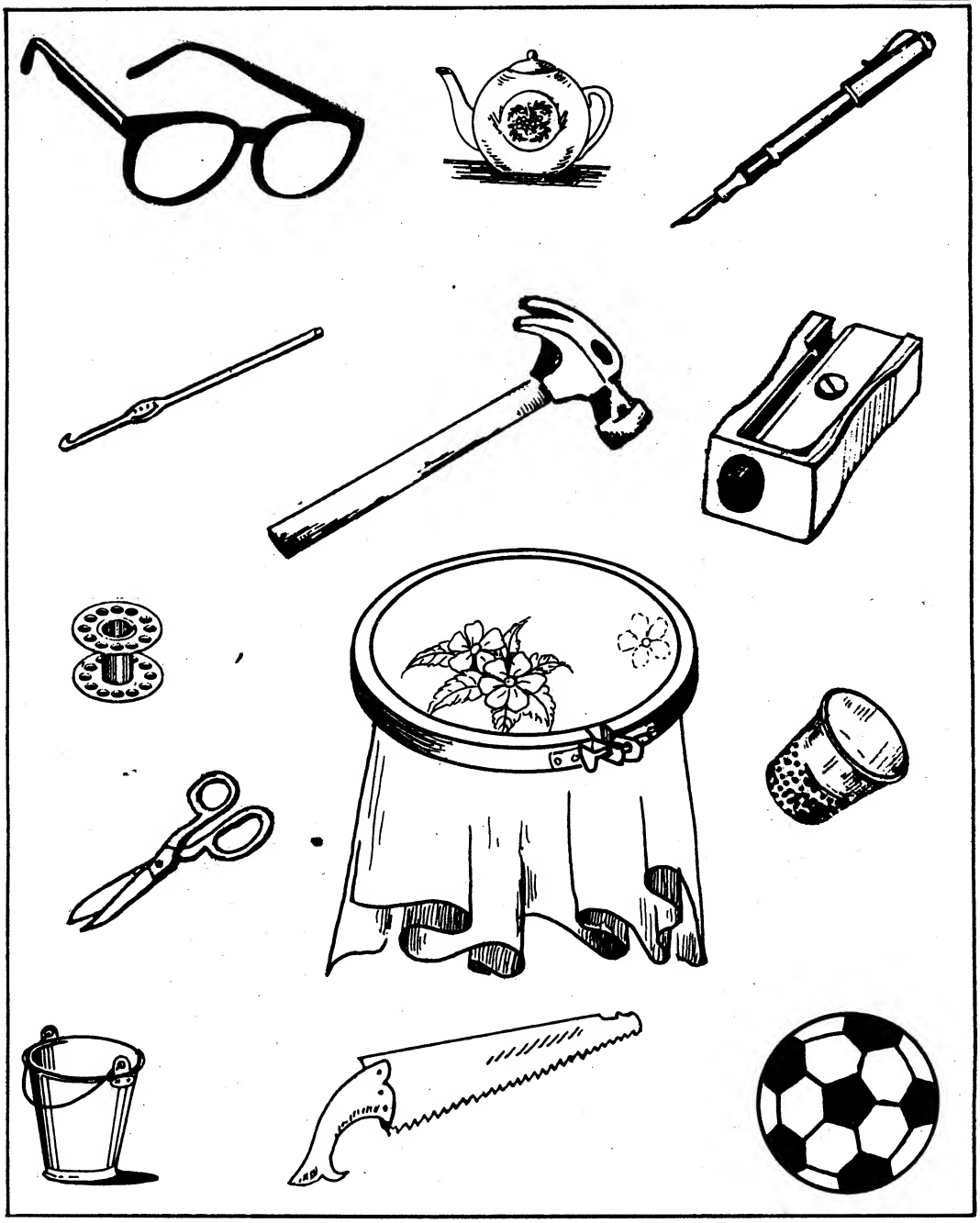

سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ سـ

نام رسم گفته شود :

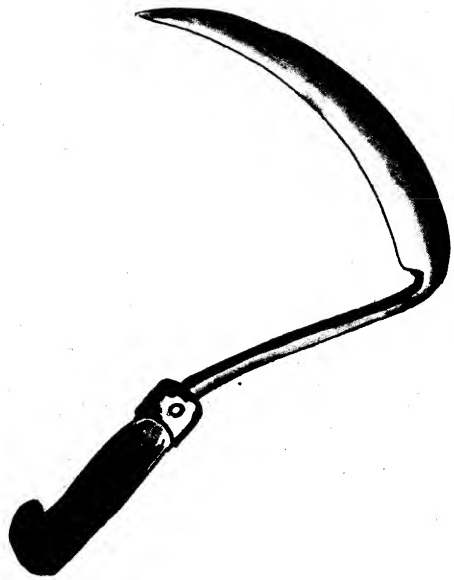

داس

داس داس

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا س

مشق شود :

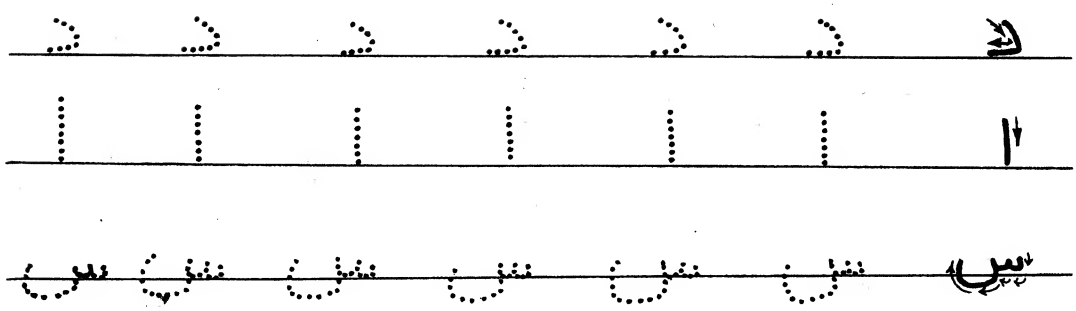

نام رسم گفته شود :

داش

داش داش

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا ش

مشق شود :

د

ا

ش

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

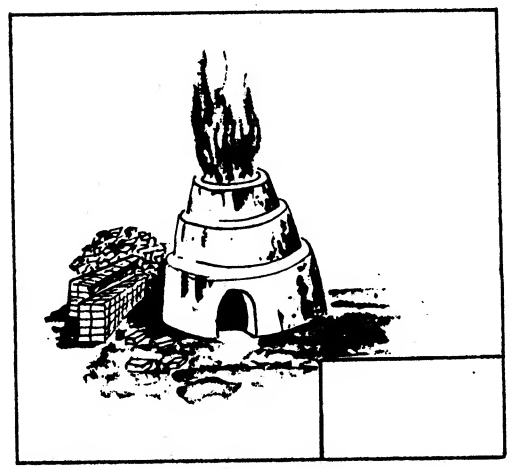

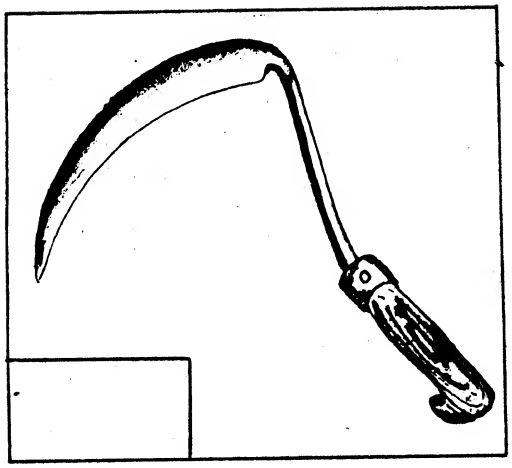

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

داش داس داد دادا

داس داد .

دادا داس داد .

مشق شود :

داش

داس

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

دوا

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دوا　　داد　　دادا

دوا داد .

دادا دوا داد .

مشق شود :

دوا داد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [نـ / ن] تلفظ شود :

نان

نـ ن

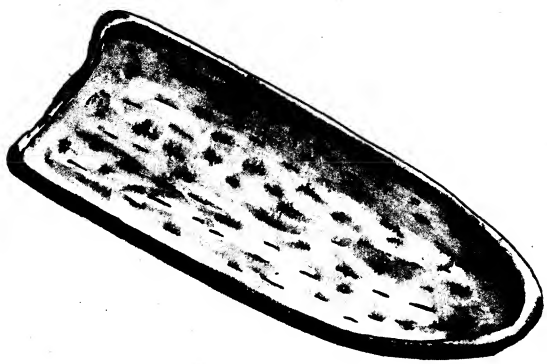

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دوا　دادا　نانوا　نداد

دادا نان داد .

دادا نان نداد .

نانوا نان داد .

مشق شود :

نان

نانوا

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

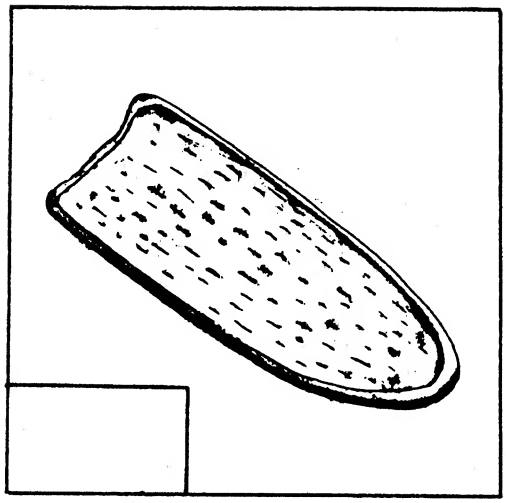

از حرفها کلمه ساخته شود :

نان	نانوا	نداد

جمله ها خوانده شوند ؛ جملهٔ آخر تکمیل شود :

دادا داس داد .

دادا دوا داد .

دادا نان ـــــ .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ر] تلفظ شود :

رواش

ر

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

رواش　دارد　ندارد　نداد

دادا رواش دارد .

نانوا رواش ندارد .

نانوا دوا نداد .

مشق شود :

دادا رواش دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ک / ک] تلفظ شود :

کارد

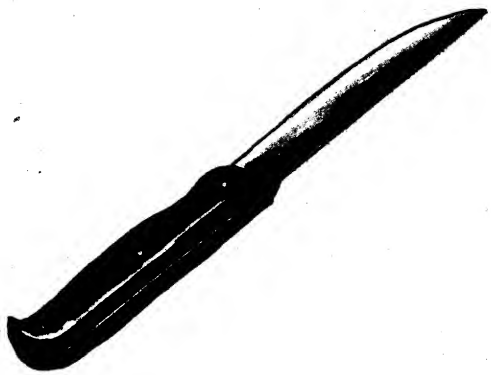

ک ک

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

را کارد دارد کاکا کار

کاکا کارد دارد .

کاکا دادا را کارد داد .

کاکا کارد را کار دارد .

مشق شود :

کاکا کارد دارد .

در رسم کدام چیزها دیده میشوند ؟ در باره هر چیز بحث شود :

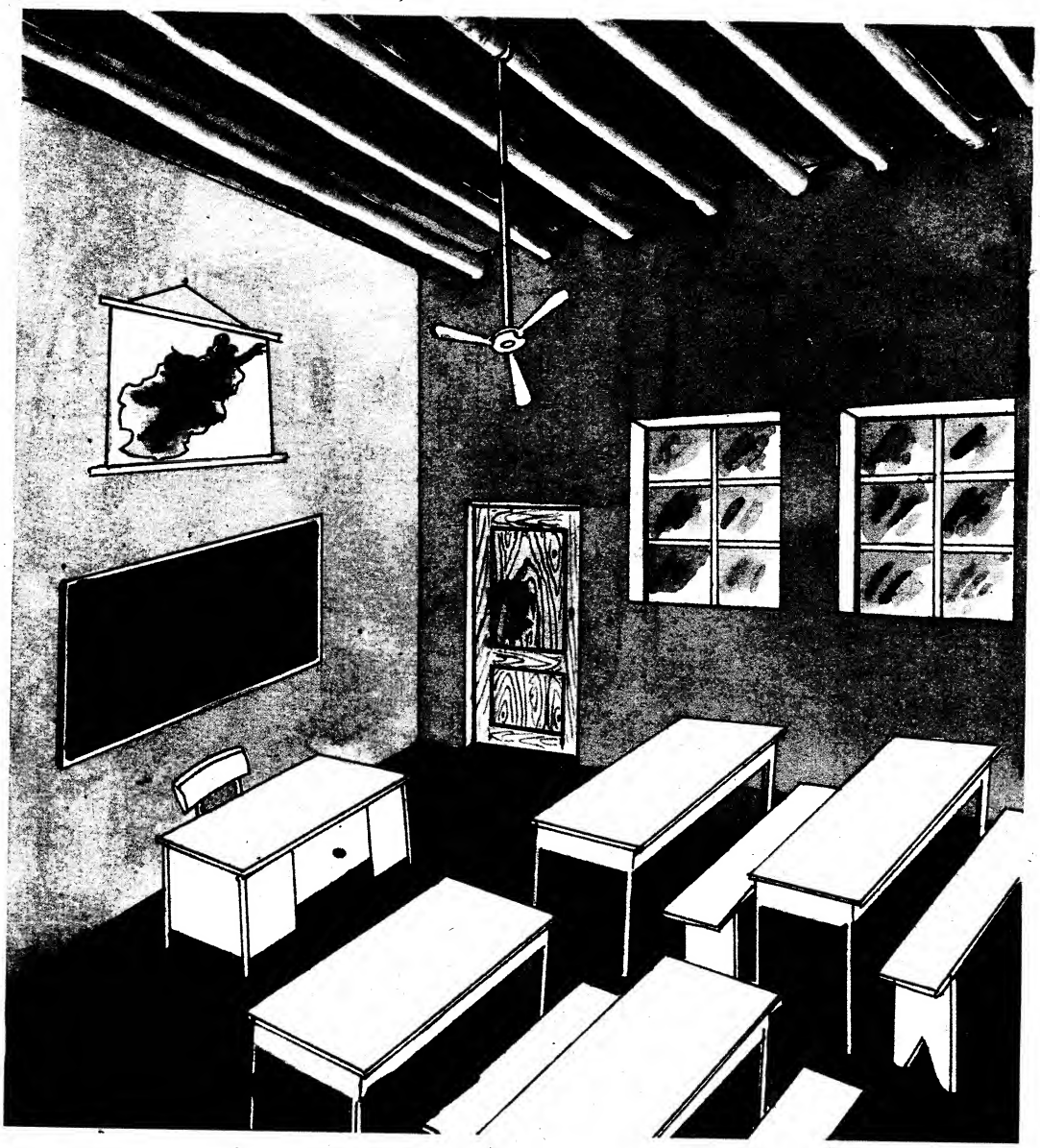

مشق شود :

. . . . . .

. . . . . .

جمله ها با کلمه های مناسب تکمیل شوند :

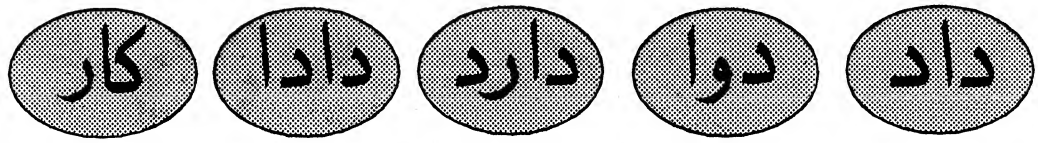

_____ داش دارد .

کاکا _____ ندارد .

دادا کاکا را دوا _____ .

از هجا ها به کمک حرفها کلمه ساخته شود :

ش	ک	ن

شـ	نا	دا

از حرفها کلمه ساخته شود :

شـ	ا	د

شـ	ک	ر

ک	ر	د

نام رسم گفته شود ؛ حرف [تـ / ت] تلفظ شود :

تاک

تـ ت

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

داشت　شاند　شش　تا

کاکا تاک داشت .

کاکا تاک شاند .

کاکا شش تا تاک شاند .

مشق شود :

کاکا تاک داشت .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [جـ / ج] تلفظ شود :

جک

جـ ج

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

جک جواد تاج نداشت

جواد جک داشت .

تاج جک نداشت .

جواد تاج را جک داد .

مشق شود :

جواد جک داشت .

جایهای خالی کلمه ها با حرفهای داخل چوکات پر شوند . به نمونه توجه شود :

ت ت

س ا ر	ستار
ا ر	
دس	
دش	

ج ج

ا ن	جان
ذ ا ر	
وان	
روا	

کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

تار	ستار	دست	دشت
جان	نجار	جوان	رواج

جمله ها خوانده شوند :

تاج تار در دست دارد .

نجار کار کرد .

تاج در دشت کار داشت .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ه / ـه] تلفظ شود :

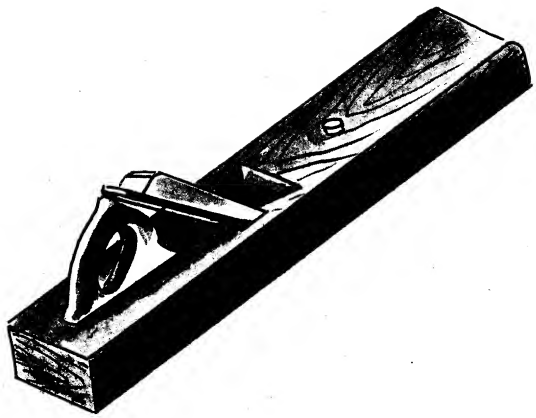

رنده

ه ه

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

رنده　نجار　دست　دسته

نجار رنده دارد .

نجار رنده در دست دارد .

نجار رنده کار دارد .

رنده دسته دارد .

مشق شود :

رنده دسته دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [م / م] تلفظ شود :

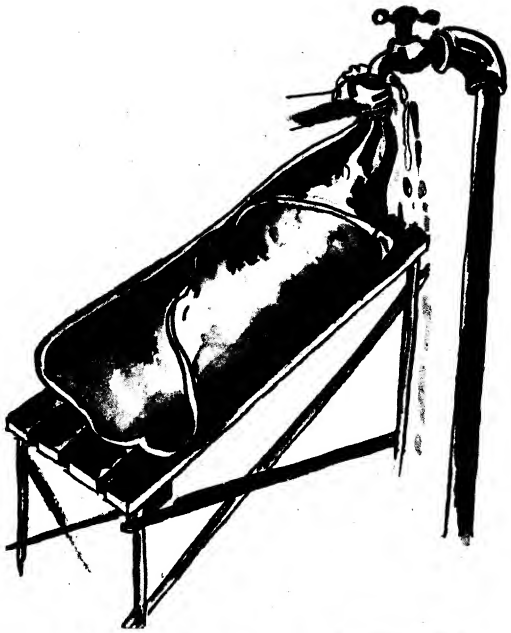

مشک

م م

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

مشک　من　دارم　ماما

من مشک دارم .

ماما مشک داشت .

ماما دادا را مشک داد .

دادا مشک را کار دارد .

مشق شود :

ماما مشک دارد .

خانه های خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

داس	داش	ماما	جواد	کارد	نان
ندارد	کار	نجار	رواش	من	جک

د	ج	م	ک
داس			

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شوند . به نمونه توجه شود :

ن	جـ	مـ	ر	ک	د

رنده داشت کار دام

حرفهایی که خوانده شده اند ، نوشته شوند :

نام رسم گفته شود ؛ حرف [بـ / ب] تلفظ شود :

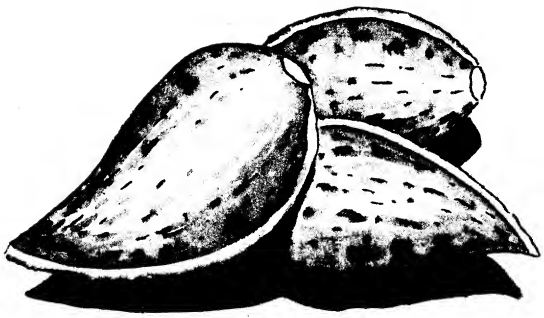

بادام

بـ ب

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

بابا | به | نواب | سبد | ماند

بابا بادام دارد .

بابا به نواب بادام داد .

نواب بادام را در سبد ماند .

از هجاها کلمه ساخته شود :

با	به

تـ	واب

مان	ده

نام رسم گفته شود ؛ حرف [آ] تلفظ شود :

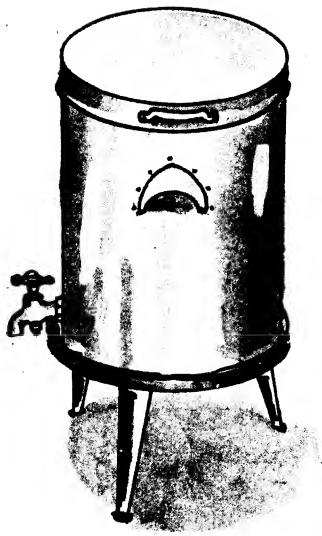

آبدان

آ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

آب　آدم　آمد　آن

آدم آمد .

آن آدم آبدان دارد .

آبدان آب دارد .

آن آبدان آب دارد .

مشق شود :

آبدان آب دارد .

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

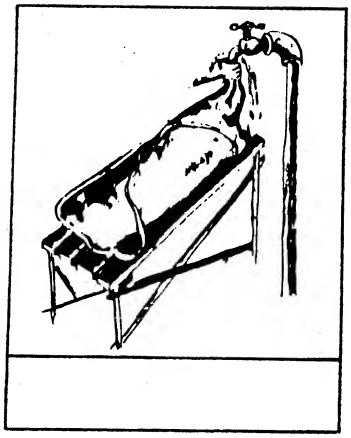

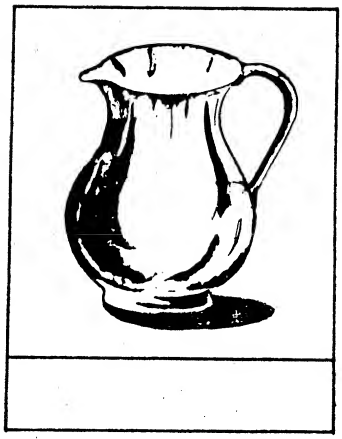

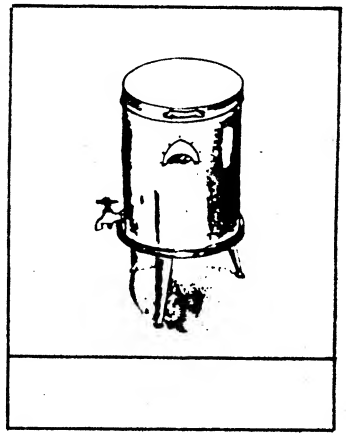

از حرفها کلمه ساخته شود :

آ	ش		
م	ا	ش	
ب	س	ت	ه
آ	ر	د	

کلمه های داخل چوکات در جایهای خالی جمله ها به کار برده شوند . به نمونه توجه شود .

آبدان آب دارد .

مشک _____ دارد .

جک _____ دارد .

نجار _____ دارد .

نانوا _____ دارد .

رنده
آب
نان

در رسم کدام چیزها دیده میشوند ؟ در بارهٔ هر چیز بحث شود :

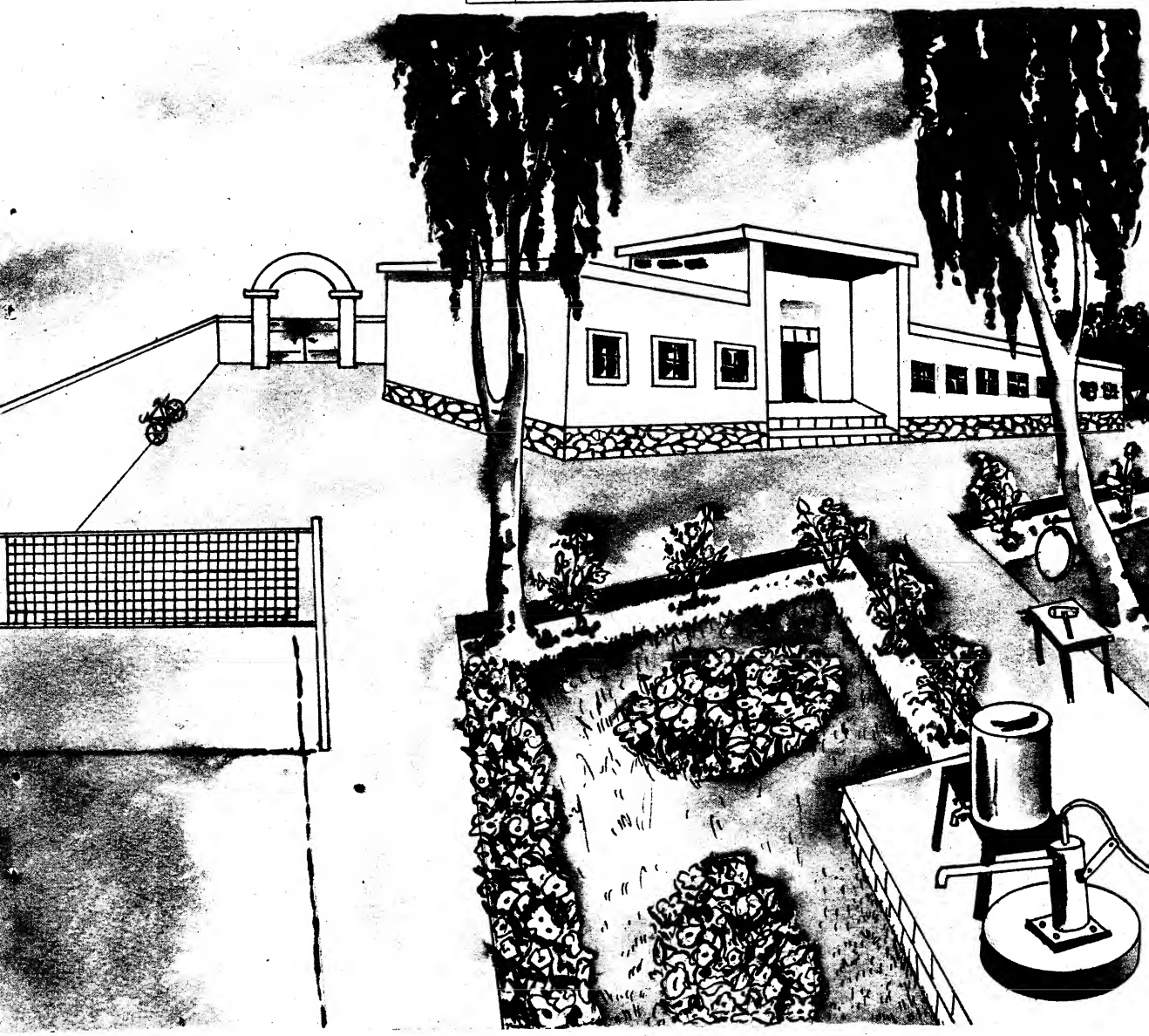

روی نقطه ها از بالا به پایین خط کشیده شود :

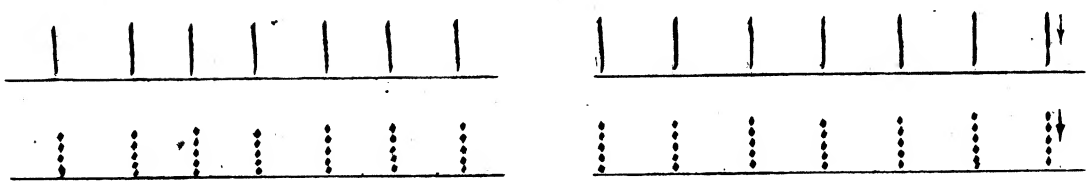

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ز] تلفظ شود :

زردک

ز

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

زردک　زمان　بازکاکا　مزه

زمان زردک کاشت .

زمان زردک را آب داد .

زمان به بازکاکا زردک داد .

زردک مزه دارد .

مشق شود :

زمان زردک کاشت

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [ا] تلفظ شود :

ا

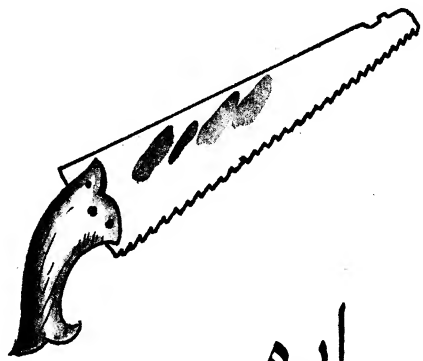

اره

انار

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

انار　اره　از　است　اکبر

آن انار است .

آن اره است .

انار از اکبر است .

اره از نجار است .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

انار _____

است _____

توجه شود که با تغییر دادن ، کم کردن یا زیاد کردن حرفها از یک کلمه ، کلمه دیگر ساخته شده است :

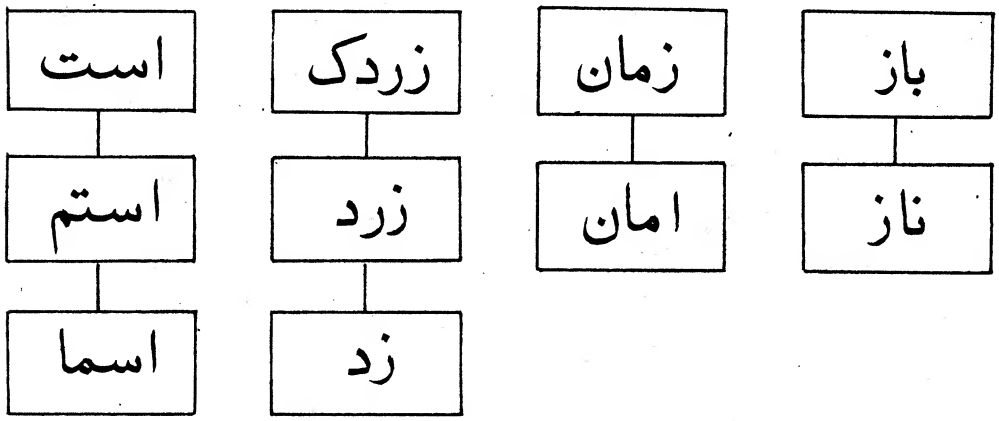

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

ناز به آب دست زد .

من نجار استم .

اسما کار کرد .

جمله های پایین با استفاده از جمله های بالا تکمیل شوند :

ناز به آب دست ____ .

من نجار ____ .

____ کار کرد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [گ / گ] تلفظ شود :

گندم

گ گ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

اکبر گندم کاشت .

اکبر گندم را آب داد .

اکبر گندم را آرد کرد .

اکبر آرد را به نانوا داد .

حرف [گ] در آخر هجا ها چسپانده شود واز آنها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

سـ	گ		سگ
سن	گ		
رن	گ		

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

اونگ

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

اونگ　　سرور　　آورد

سرور اونگ آورد .

سرور اونگ را به اسما داد .

اسما اونگ را کار دارد .

مشق شود :

~~سرور اونگ آورد .~~

* اونگ تلفظ عامیانهٔ هاون است .

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

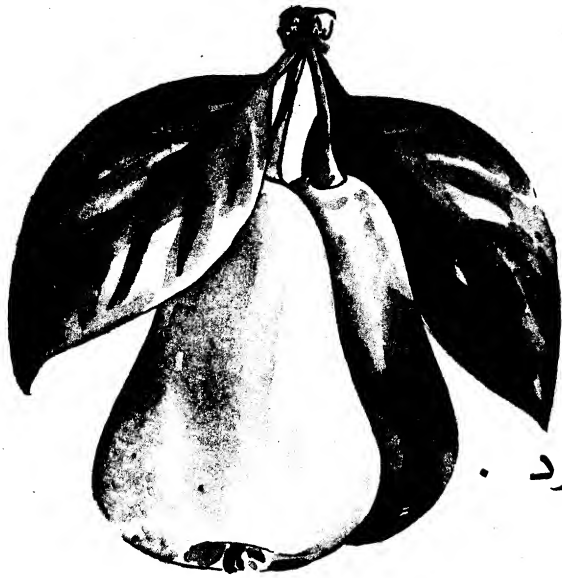

ناکِ مزه دار

سرور ناک آورد .

سرور ناکِ مزه دار آورد .

آبدان آب دارد .

من آبِ آبدان را کار دارم .

نانوا تواب نام دارد .

توابِ نانوا نان دارد .

عبارتها خوانده و نوشته شوند :

توابِ نانوا	مشکِ آب	جکِ آب	سبدِ بادام

مثل عبارتهای بالا چند عبارت دیگر ساخته / نوشته شود :

نام رسم گفته شود ؛ حرف [خ / خ] تلفظ شود :

خانه

خ خ

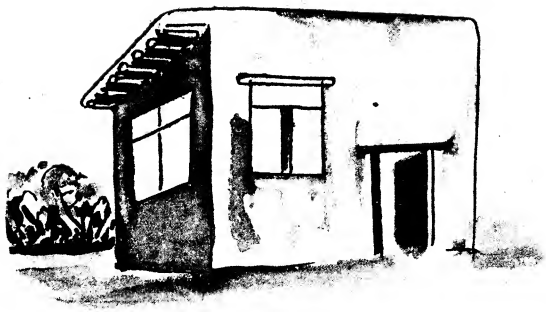

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

اختر　تخته　ساخت　دروازه

اختر خانه ساخت .

اختر دروازه ساخت .

اختر دروازه را از تخته ساخت .

اختر خانه دارد .

از حرفها کلمه ساخته شود :

خ	ا	ر

س	خ	ت

ش	ا	خ

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

کوزه

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نازو　شست　انداخت　سر

نازو کوزه را شست . در کوزه آب انداخت . نازو سر کوزه را بسته کرد . نازو کوزه را در خانه ماند .

مشق شود :

نازو کوزه را شست

نامهای رسمها از چوکات پایین پیدا و در زیر آنها نوشته شوند :

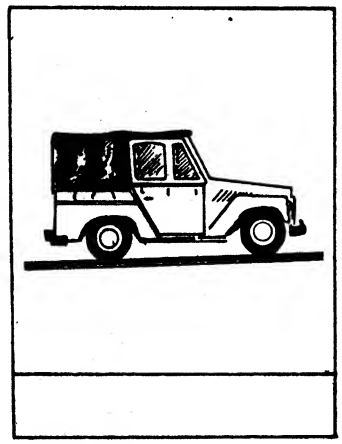

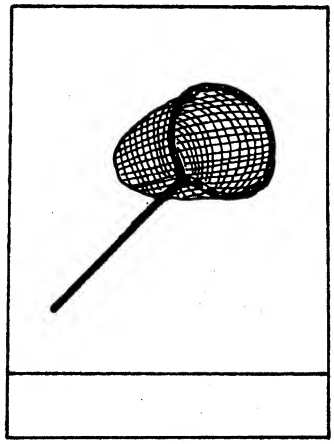

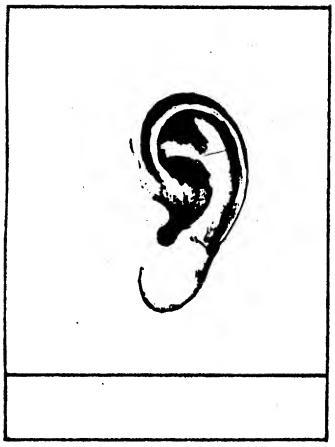

تور	شاخ	گوش	کوزه	موتر

با افزودن اجزای دیگر بر کلمه [روز] ، کلمه های نو ساخته شود :

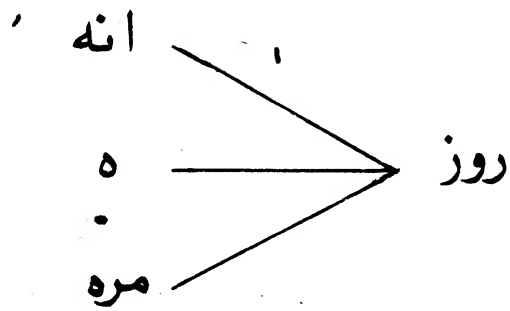

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

روز روشن است .

نازو کار روزمره را کرد .

نازو روزه دارد .

نازو روزانه کار دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [یـ] تلفظ شود :

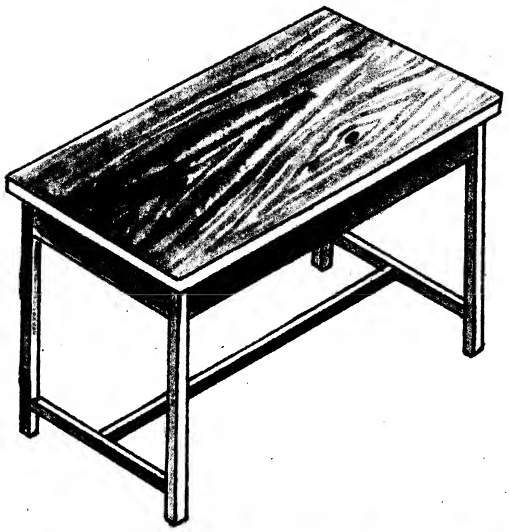

میز

یـ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

میسازد میکند میخ میزند دوست

نجار میز میسازد .

نجار میز را از تخته میسازد .

نجار تخته را اره میکند .

نجار تخته را میخ میزند .

نجار کارکردن را دوست دارد .

مشق شود :

نجار میز میسازد

این تصویرِ چیست ؟ چیزهایی که در آن دیده میشوند به چی کار می آیند ؟

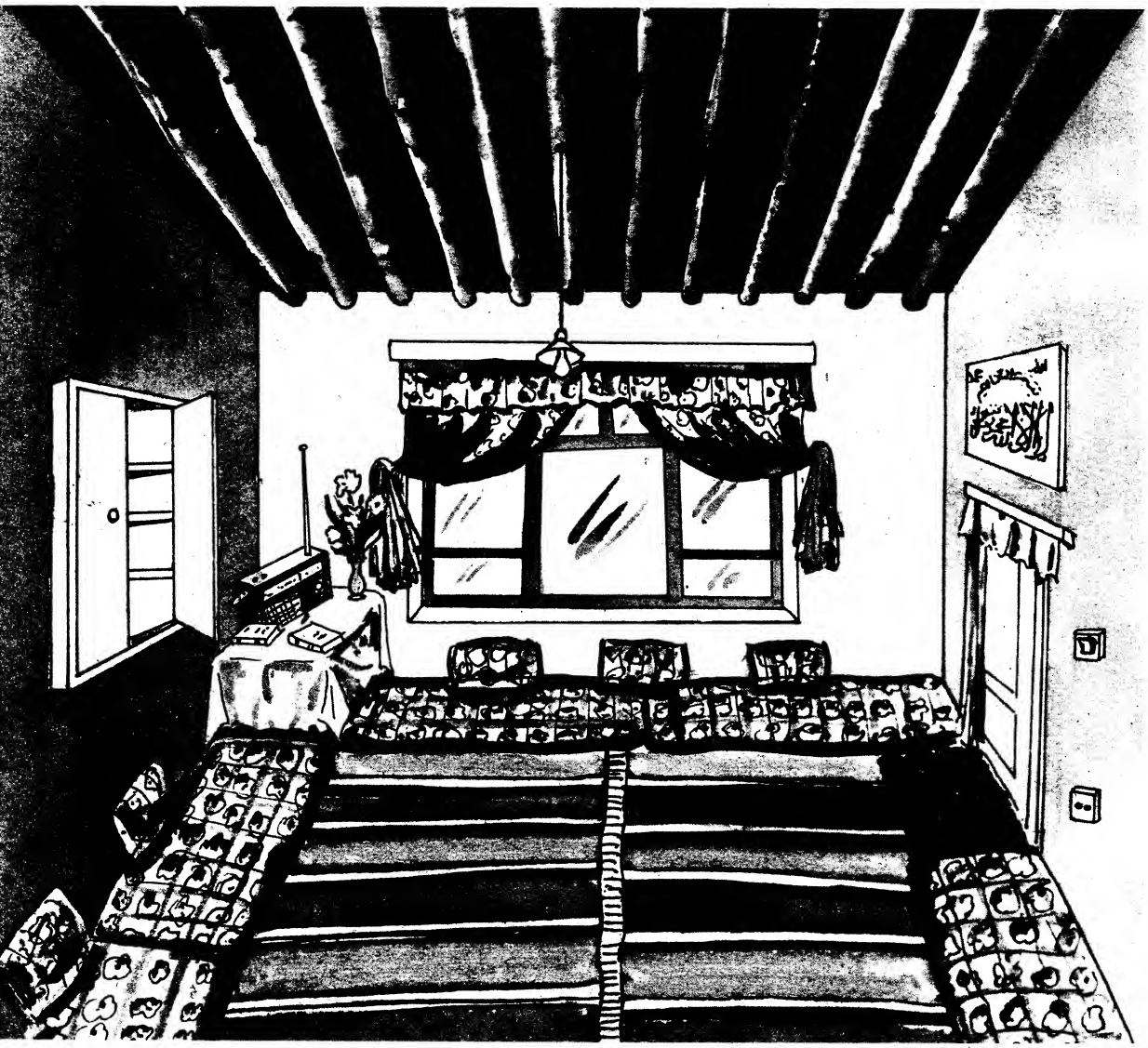

مشق شود :

/ / / / / / / / / /

نام رسم گفته شود ؛ حرف [پ / پ] تلفظ شود :

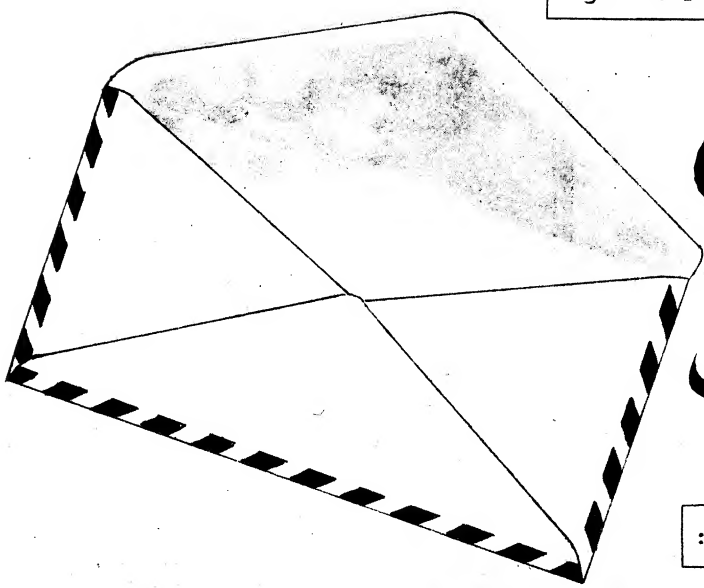

پاکت

پ پ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

پاکت　　پدر　　بازار

پدر نازو از بازار پاکت آورد . پاکت را به نازو داد . نازو پاکت را کار دارد .

به کمک کلمهٔ تکراری [تور] و رسم توپ کلمه [توپ] خوانده شود :

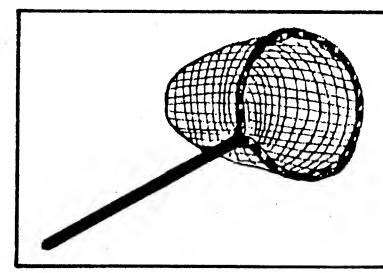

تور

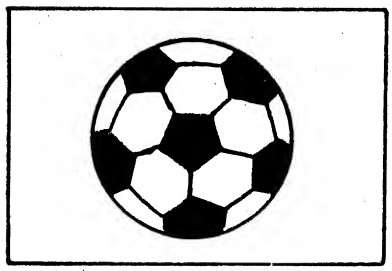

توپ

نام رسم گفته شود ؛ حرف [لـ / ل] تلفظ شود :

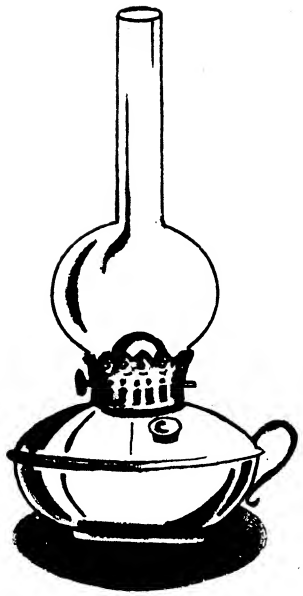

لمپه

لـ ل

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

تیل　پلته　کمال　روشن

لمپه تیل و پلته نداشت . کمال تیل و پلته آورد . کمال در لمپه تیل انداخت . کمال لمپه را روشن کرد .

املا گفته شود :

کمال لمپه را روشن کرد .

حرفهای [ل] و [ا] ترکیب شوند و کلمه [لالا] ساخته شود . سپس ، هجای [لا] با هجاهای [کا] و [با] ترکیب شود و کلمه های [کالا] و [بالا] ساخته شود / نوشته شود :

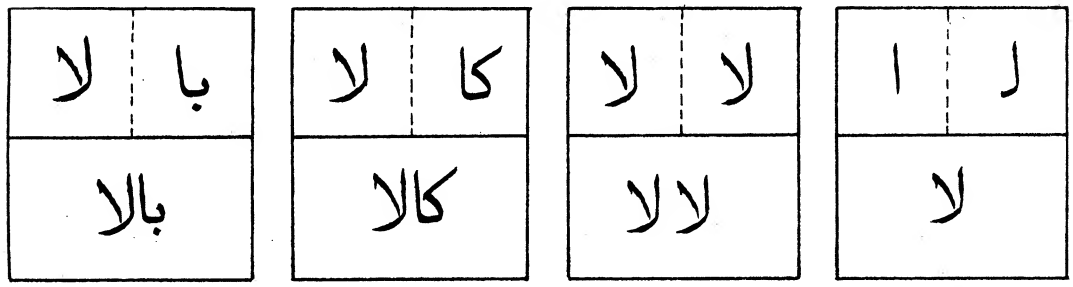

با افزودن حرف [ل] در آخر هجاها کلمه های نو ساخته شود.به نمونه توجه شود :

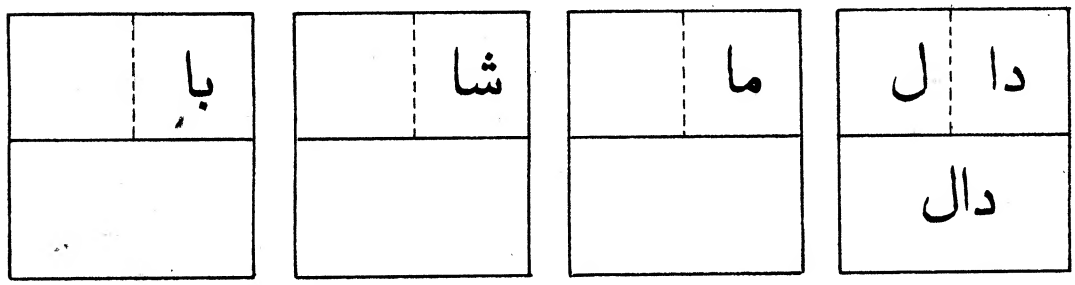

جمله ها خوانده شوند :

لالا دال آورد .

لالا کالا آورد .

لالا مال خانه را دوست دارد .

نازو شال زرد دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

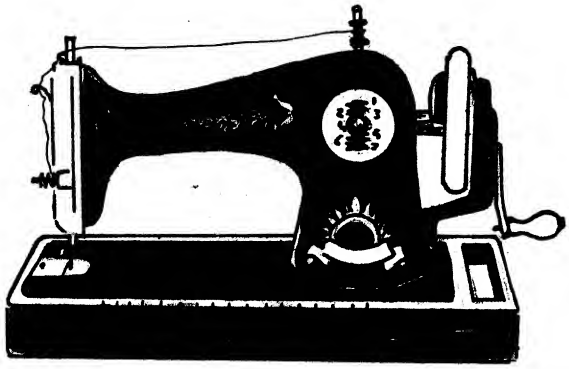

ماشین

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نسرین　پاک　گل　دوخت　دستمال

نسرین ماشین را پاک کرد . نسرین، با ماشین کالا دوخت . نسرین دستمال نازو را دوخت . نسرین در دستمال نازو گل دوخت .

به ترکیب کلمه ها توجه شود . معلم توضیحات بدهد :

گل	دست
گل : دار	دست : پاک
گلدار	دستپاک

دستمال گلدار　　دستپاک گلدار

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ف / ف] تلفظ شود :

فواره

ف ف

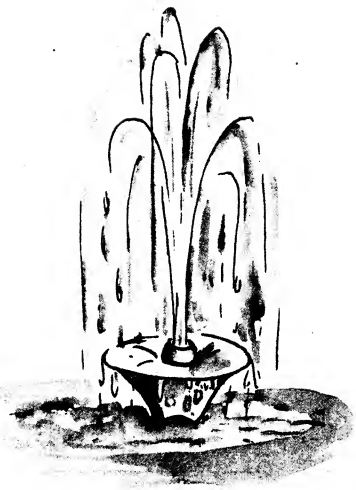

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دیدن رفت اشرف نل تماشا

نازو به دیدن فواره رفت . اشرف نل فواره را باز کرد . از فواره آب آمد . نازو فواره را تماشا کرد .

مشق شود :

اشرف نل فواره را باز کرد .

نامهای اجزای رسمها نوشته شوند.به نمونه توجه شود :

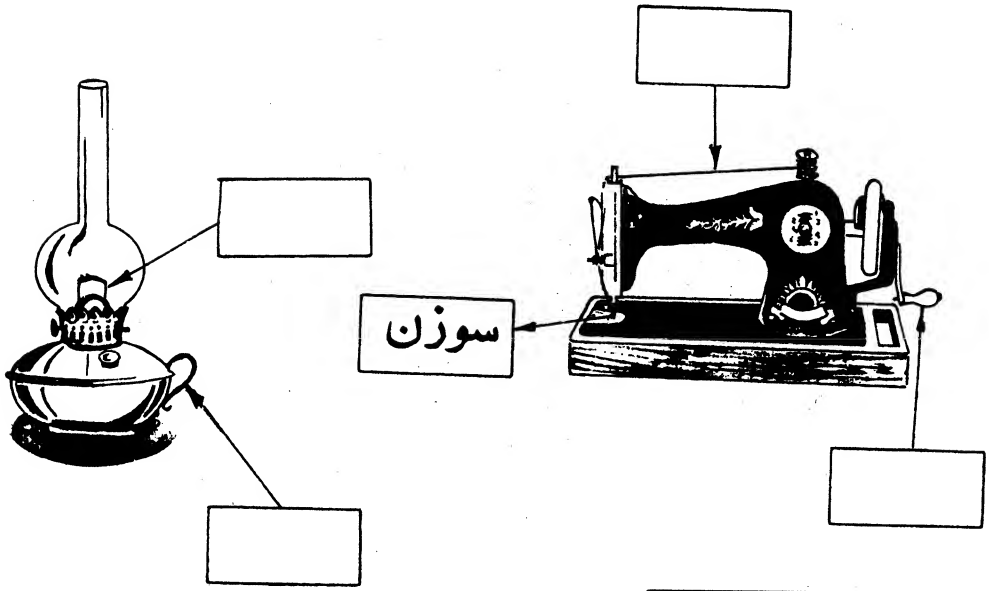

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

کردند	رفتند

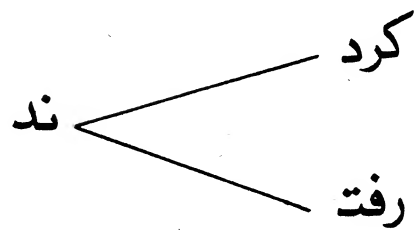

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نسرین ماشین را پاک کرد .

نسرین و نازو ماشین را پاک کردند .

نازو و اشرف به دیدن فواره رفتند .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [قـ / ق] تلفظ شود :

قالین

قـ ق

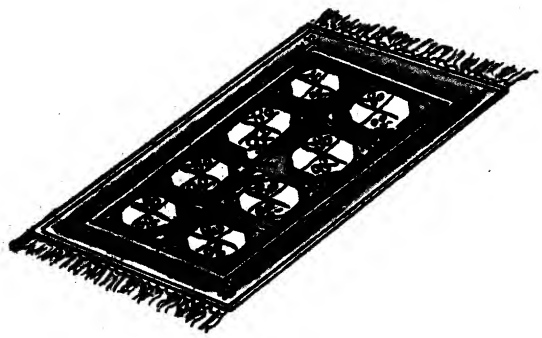

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

شفیقه قالینباف نقش قشنگ

شفیقه قالینباف است . شفیقه در قالین گل و نقش انداخت . گل و نقش قالین را قشنگ ساخت .

مشق شود :

شفیق پدر شفیقه است .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [غ غـ غ ع] تلفظ شود :

غلبیل

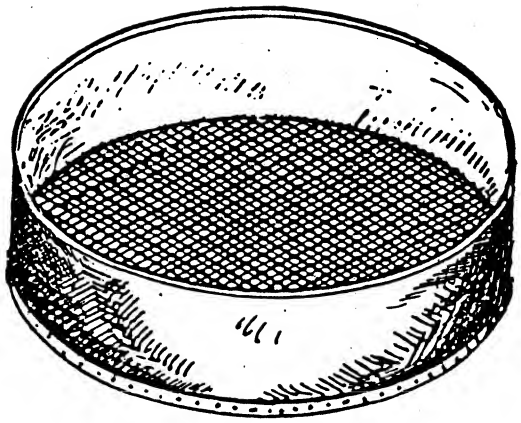

غ غ غ غ

جمله ها خوانده شوند :

شفیقه در غلبیل گندم انداخت . شفیقه گندم را غلبیل کرد . پدر شفیقه گندم‌ها را آرد کرد .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

بغلان	قتغ	مرغ

★ غلبیل تلفظ عامیانهٔ غربال است .

به کمک کلمه های تکراری کلمه های نو خوانده شوند :

داش	بال	دوست	روشن
داغ	باغ	دوغ	روغن

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

آش داغ است .

کاکا باغ انار دارد .

دوغ مزه دارد .

آش روغن دارد .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

داغ _____

باغ _____

دوغ _____

روغن _____

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

قلم خودکار

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

قلم‌خودکار　خوشرنگ　خوش　سبز

شفیقه قلم خودکار دارد . قلم‌خودکار شفیقه خوشرنگ است . قلم خودکار شفیقه رنگ سبز دارد . شفیقه قلم سبز را خوش دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

خود	رنگ
خودرنگ	

خوش	مزه
خوشمزه	

در بارهٔ مفهوم رسمها سوال شود . معلم شاگردان را در پاسخ گفتن کمک کند :

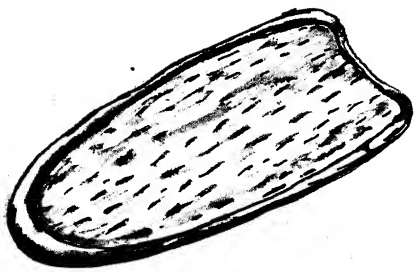

مشق شود :

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

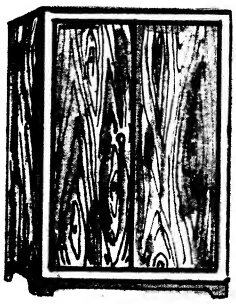

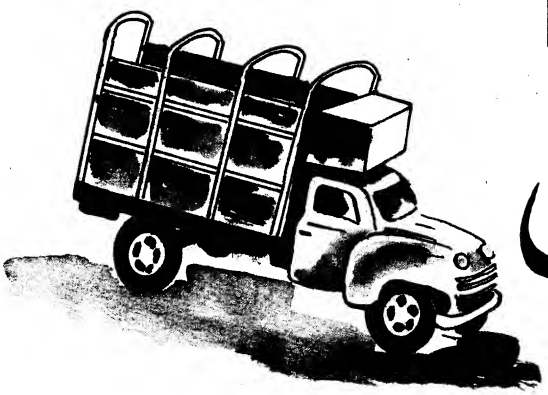

ی

الماری

لاری

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نجار الماری میسازد .

لالا موتر لاری دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

زرد	ی	زردی
ناز		نازی
نجار		نجاری
سبز		سبزی

به ترکیب کلمه ها توجه شود ؛ کلمه های نو خوانده شوند :

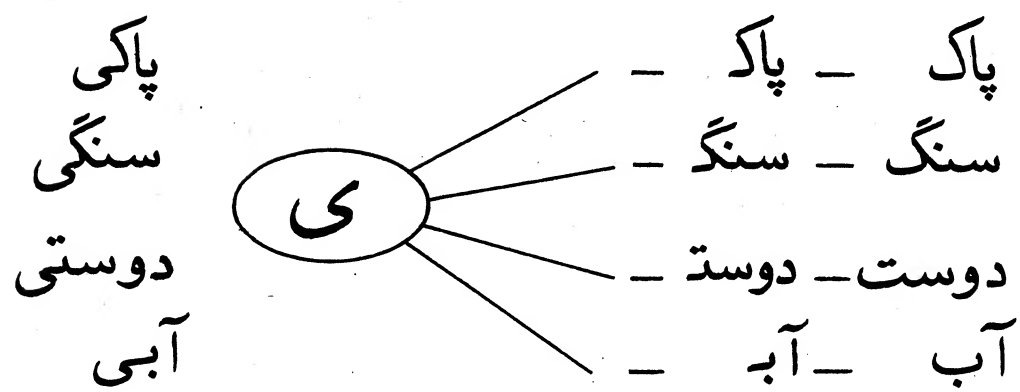

کلمه ها و جمله ها به کمک معلم خوانده و نوشته شوند :

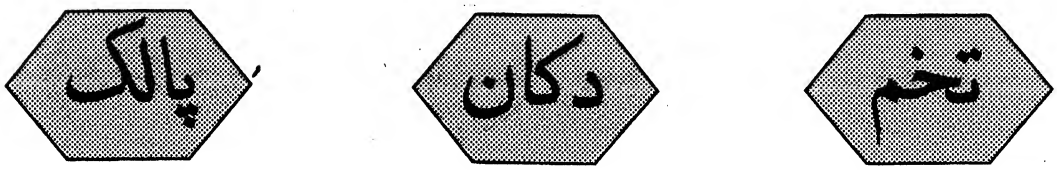

نازی زردی تخم را خوش دلرد .
اشرف در دکان نجاری کار میکند .
سبزی پالک خوشمزه است .
اسما دستمال آبی دارد .

املا گفته شود :

نازی زردی تخم را خوش دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [هـ /ـهـ] تلفظ شود :

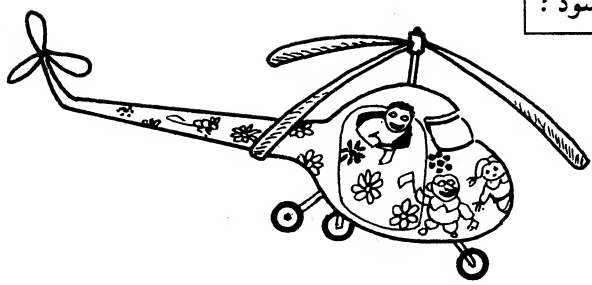

هلیکوپتر

هـ ـهـ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

هادی شهلا سامان موترک

هادی و شهلا سامان بازی دارند . هادی هلیکوپتر و شهلا موترک دارد . هادی و شهلا با سامان بازی خود بازی میکنند .

املا گفته شود :

هادی و شهلا سامان بازی دارند .

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [چ / چ] تلفظ شود :

چشم

چ

چ

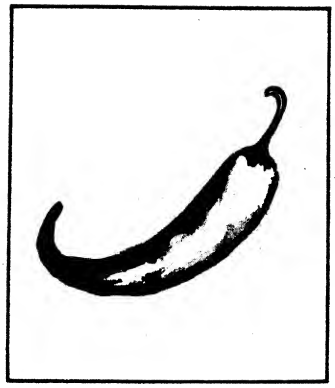

مرچ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نازو چشم خود را پاک کرد .

نازو چشم خود را با دستمال پاک کرد .

آش مرچ نداشت .

نازو در آش مرچ انداخت .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

چشم _____

مرچ _____

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

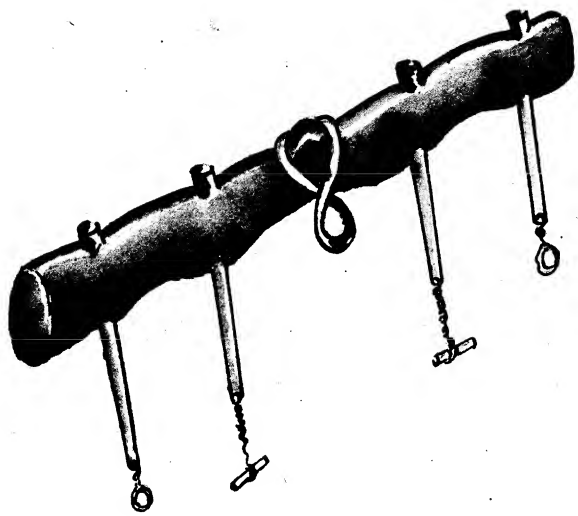

یوغ

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

یونس ساختن یاد چی

یونس یوغ ساخت . یونس ساختن یوغ را یاد دارد . یونس با یوغ کار کرد .

جمله ها / سوالها و جوابها خوانده و نوشته شوند ؛ به علامت آخر آنها توجه شود :

یونس چی ساخت ؟ یونس یوغ ساخت .

یونس با چی کار کرد ؟ یونس با یوغ کار کرد.

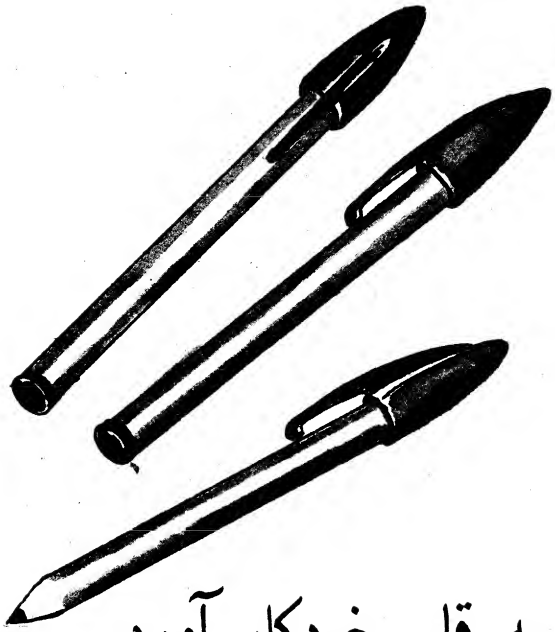

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

سه	سه
که	که

نازی که بازار رفت سه قلم خودکار آورد .

نجار سه میز ساخت .

به رسمها توجه شود ؛ جایهای خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

دسته
تیل
رنگ
آب

آب دارد .

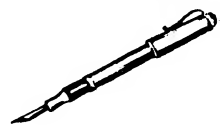

_____ دارد .

_____ دارد .

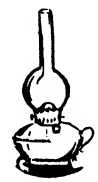

_____ دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ه] تلفظ شود :

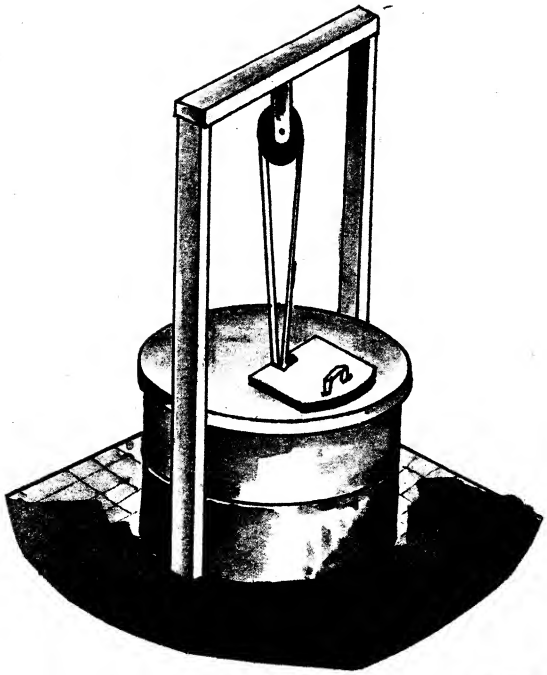

چاه

ه

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

شاه‌ولی　نگاه　دایم　پت　میشود

شاه‌ولی از چاه آب آورد . شاه‌ولی چاه را پاک نگاه میکند . شاه‌ولی سر چاه را دایم پت میکند . سر چاه که پت باشد ، آب آن پاک نگاه میشود .

در کلمهٔ [چاه] حرف [چ] به [م] تبدیل شود و کلمه نو ساخته شود :

چ	ا	ه
چاه		

م	ا	ه
ماه		

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

بوت

و

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

بوت　نوریه　بوتش　سیاه

نوریه بوت پاک را خوش دارد ؛ نوریه بوتش را دایم پاک نگاه میکند . نوریه بوتش را دایم با رنگ سیاه رنگ میکند .

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شود . به نمونه توجه شود :

ر	ز	خ	چ	ت	ل	ق

بوت　پاک　دایم　رنگ　ماه

توت　＿＿　＿＿　＿＿　＿＿

برای هر کلمه یک جمله ساخته / نوشته شود ؛ معلم به شاگردان کمک کند :

- توت _____
- خاک _____
- زنگ _____
- راه _____

کدام کلمه ها و رسمها با یکدیگر ارتباط دارند ؟

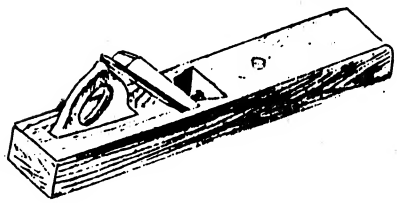

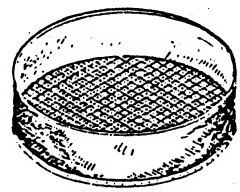

گندم

نجار

تار

آب

پلته

نقش

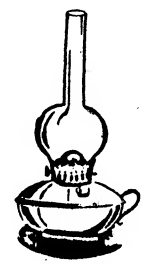

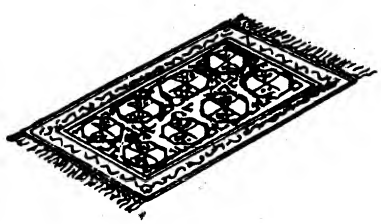

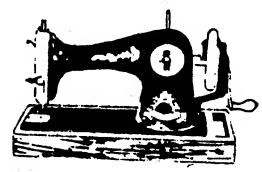

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

پای

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دور　درد　نور　برای　چای

کاکا از راه دور آمد . پای کاکا درد داشت . نور برای کاکا چای داد . کاکا را چای مزه داد .

املا گفته شود :

نور کالای پاک را خوش دارد .

در بارهٔ رسمها بحث شود ؛ گفته شود که با رسمهای صفحهٔ گذشته چی ربط دارند :

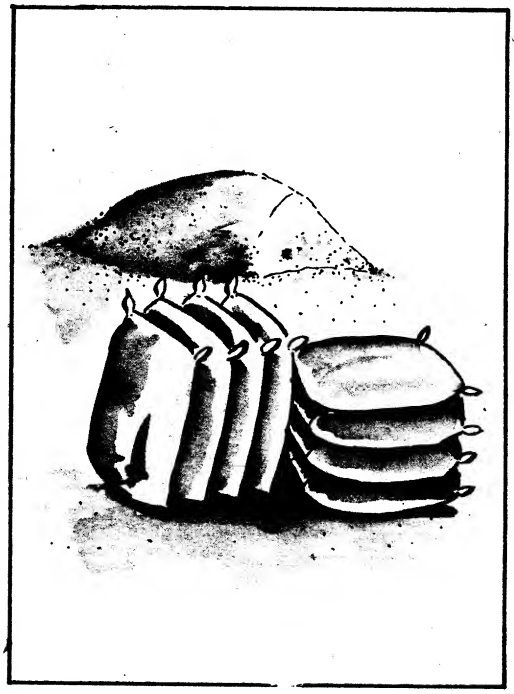

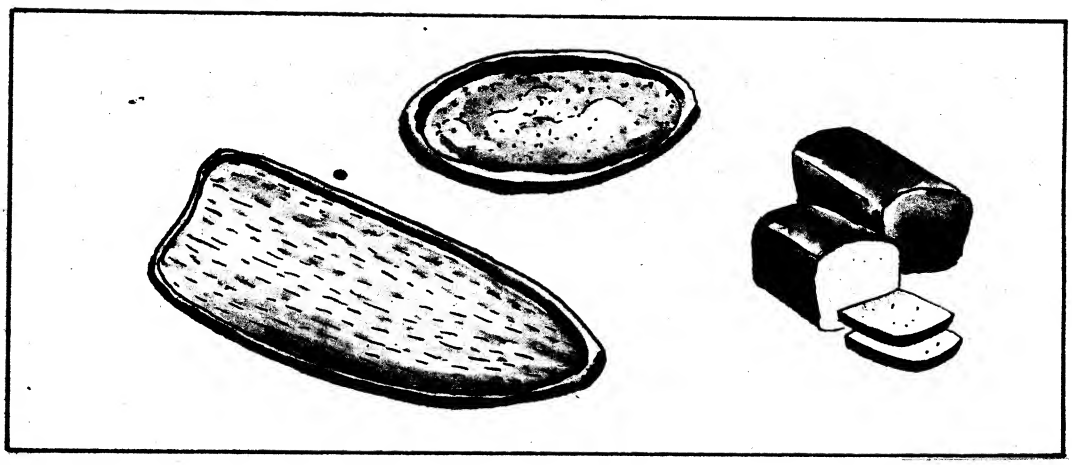

مشق شود :

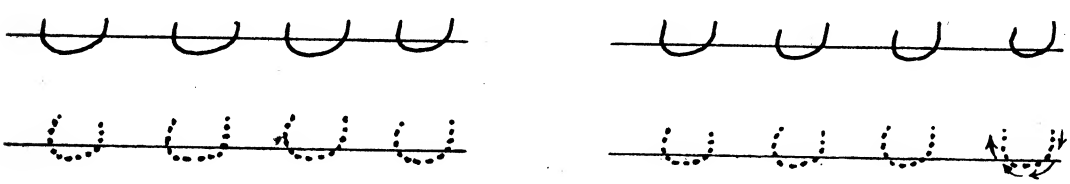

نام رسم گفته شود ؛ حرف [صـ / ص] تلفظ شود :

صابون

صـ ص

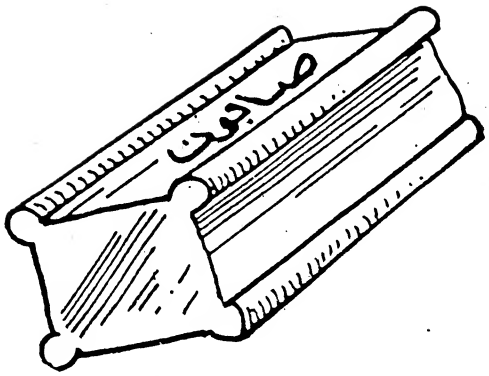

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

صابون صادق صدف اصل

صادق برای صدف صابون اصل آورد .
صابون اصل کالا را پاک میکند . صدف با صابون اصل کالا شست .

دقت شود :

خ	لا	ص

خلاص

حرفها خوانده شوند ؛ از ترکیب آنها ، مثل نمونه ، کلمه های نو ساخته شوند ، معلم به شاگردان کمک کند :

د	ا	س س	ش ش	و
ک ک	ت ت	ج ج	ر	ص ص
م م	ب ب	آ	ز	گ گ
خ خ	پ پ	ل ل	ی ی	ف ف
ق ق	غ غ	ه ه	چ چ	ن ن

نام					

کلمه هایی که در تمرین بالا از ترکیب حرفها ساخته شده اند ، در جمله به کار برده شوند. به نمونه توجه شود :

- نام من صدف است
- _____
- _____
- _____

نام رسم گفته شود :

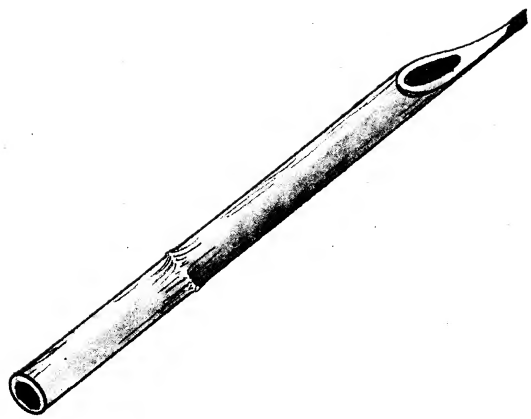

نی

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نی　بریالی　روکی　مشق

بریالی از نی قلم ساخت . بریالی قلم نی را به روکی داد . روکی از بریالی تشکر کرد . روکی مشق کردن را خوش دارد .

حرف [ی] با حرفهای [پ ، خ ، ک] ترکیب و کلمه های نو ساخته شوند . به نمونه توجه شود :

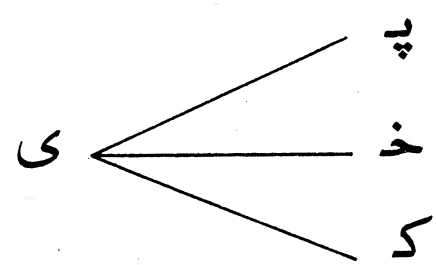

پی

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ث / ث] تلفظ شود :

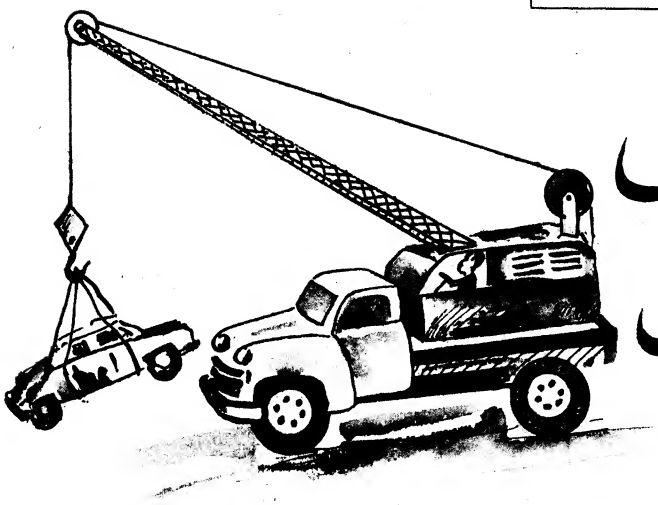

جرثقیل

ث ث

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

ثاقب　　زیاد　　گرم

ثاقب جرثقیل دارد . ثاقب با جرثقیل کار کرد . ثاقب با جرثقیل زیاد کار کرد . ثاقب که کار را خلاص کرد ، خود را با آب گرم و صابون شست .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند ؛ به املای آنها دقت شود :

ساخت	صابر	ثاقب

نامهای رسمها گفته شوند :

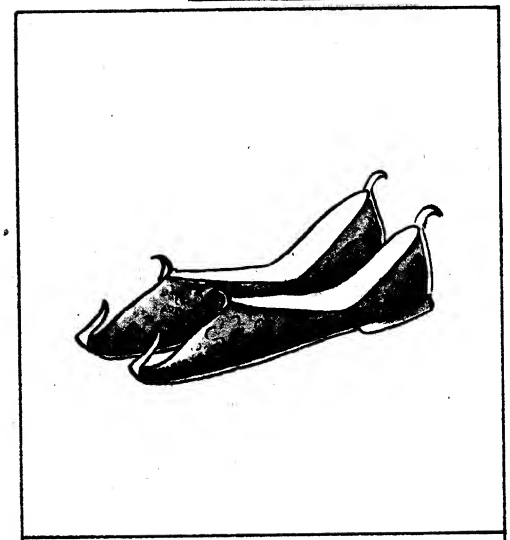

پیزار

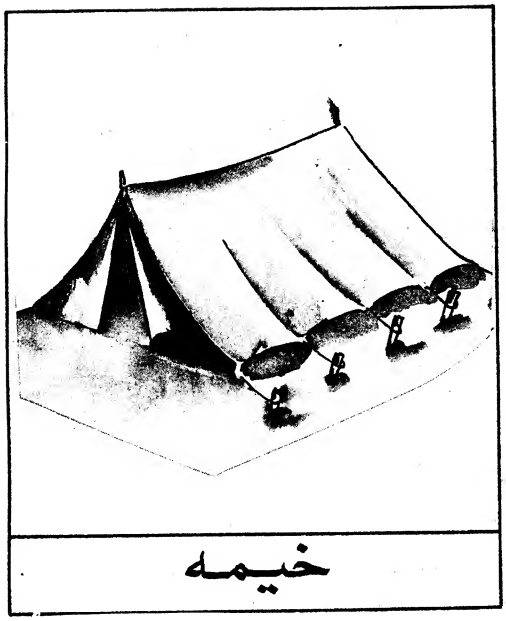

خیمه

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

زینب

میدان

زینب پیزار دارد .

آن خیمه در میدان است .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

ن	واب
نواب	

ث	واب
ثواب	

ج	واب
جواب	

در تصویر چی دیده میشود ؟ حرف [ح / ح] تلفظ شود :

حج کردن

ح ح

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

کردن　حاجی　خرما　آب زمزم

حج کردن ثواب دارد . ثاقب که حج کرد ، حاجی شد . حاجی ثاقب خرما و آب زمزم آورد .

املا گفته شود :

حج کردن ثواب دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ط] تلفظ شود :

طشت

ط

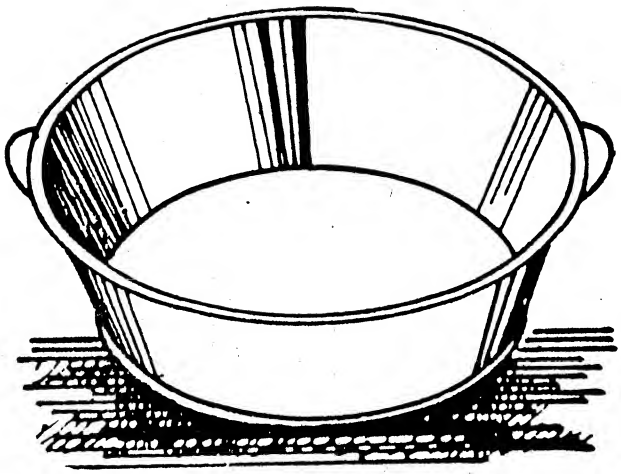

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

طاهر طاهره تشکر سطل یک

طاهر از بازار طشت آورد . طاهره از طاهر تشکر کرد . طاهره با سطل در طشت آب پاک انداخت . طاهره در طشت یک سطل آب انداخت .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند ؛ به املای آنها دقت شود :

توت	طشت	ستار	سطل

از هجا ها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

حا	جی	ث	رو	دا	صـ
پیـ	زار	با	واب	لا	کی
خر	ما	جـ	ا	کا	ره

اره					

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند ؛ شاگردان کوشش کنند به جای نام زینب نام خودرا بنویسند :

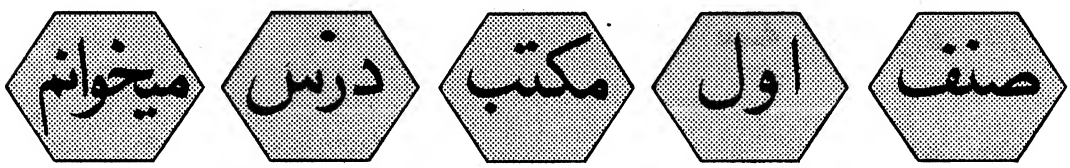

نام من زینب است . من در صنف اول مکتب درس میخوانم . من مکتب خود را دوست دارم .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ع ـعـ ـع ع] تلفظ شود :

عینک

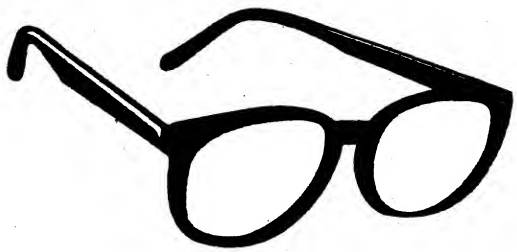

ع ـعـ ـع ع

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

عینک قطره داکتر نمره

چشم بابا درد داشت . داکتر به بابا دوا و عینک داد . بابا دوا را روز سه قطره در چشم خود انداخت . بابا عینک را به چشم خود ماند . عینک بابا نمره دار است .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

شمع _____ _____ _____ _____ _____

نعناع _____ _____ _____ _____ _____

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ذ] تلفظ شود . اگر شاگردان رسم را نشناسند ، معلم به آنها کمک کند :

ذره بین

ذ

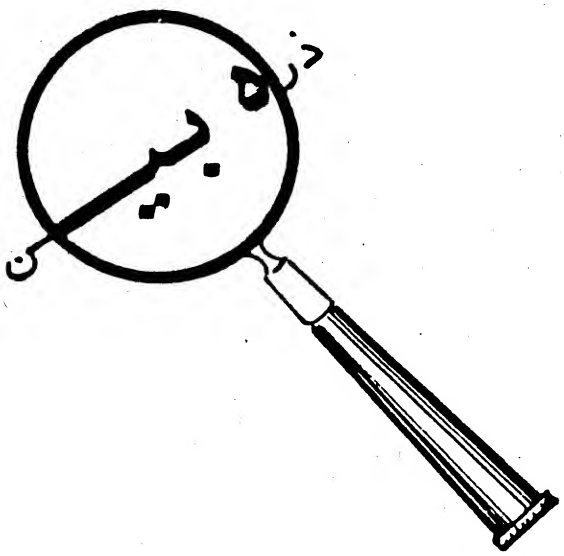

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

ذره‌بین　　کاغذ　　ذاکر

ذاکر ذره بین دارد.

ذاکر کاغذ دارد .

ذاکر ذره بین و کاغذ دارد .

به تغییر کلمه ها توجه شود :

ذره بین
ذره

ذره
دره

در بارهٔ رسمها بحث شود :

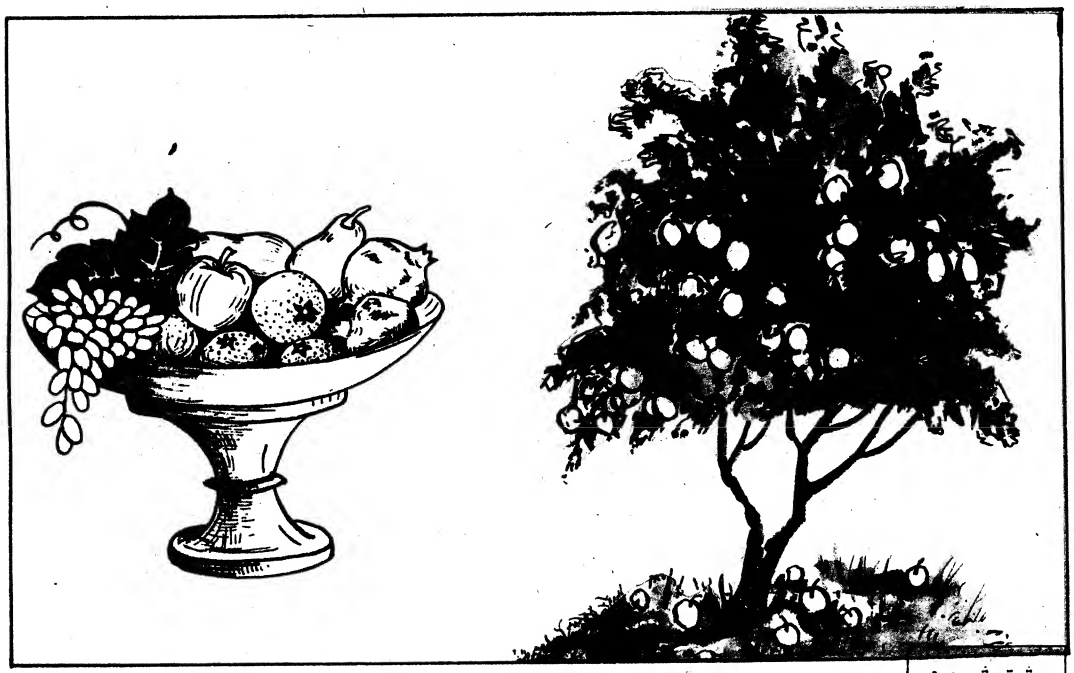

مشق شود :

ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل ل

لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ لـ

عبارتها خوانده شوند ؛ به املای آنها توجه شود :

سبد انار	دوای بابا

دروازهٔ خانه	فوارهٔ آب	پلتهٔ لمپه	خانهٔ خود

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

کمال دروازهٔ خانه را باز کرد .

کمال نل فوارهٔ آب را باز کرد .

کمال در لمپه پلتهٔ اصل انداخت .

کمال لمپه را در خانهٔ خود روشن کرد .

حرف اول نام رسم نشانی شود :

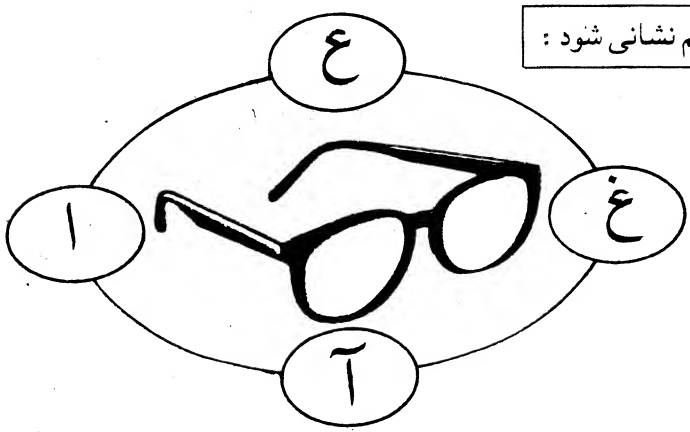

کلمهٔ [پیاده رو] گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

پیاده رو
و

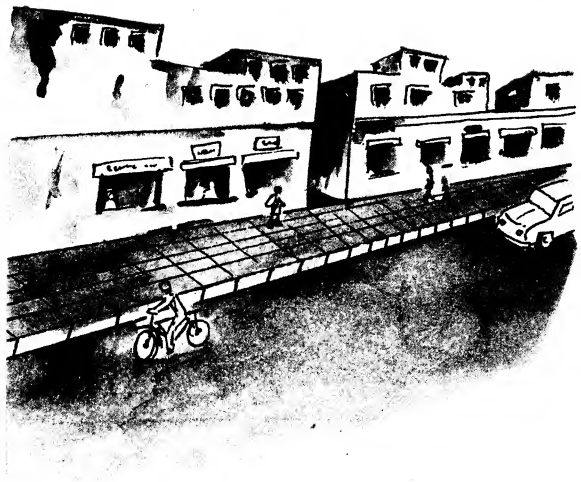

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

برو سودا بیار نرو مگر خطر

طاهر به اکرم گفت برو سودا.بیار . مگر در سرک نرو که خطر دارد . در پیاده‌رو برو .

جواب سوال با استفاده از متن نوشته شود :

طاهر به اکرم چی گفت ؟

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ضـ / ض] تلفظ شود :

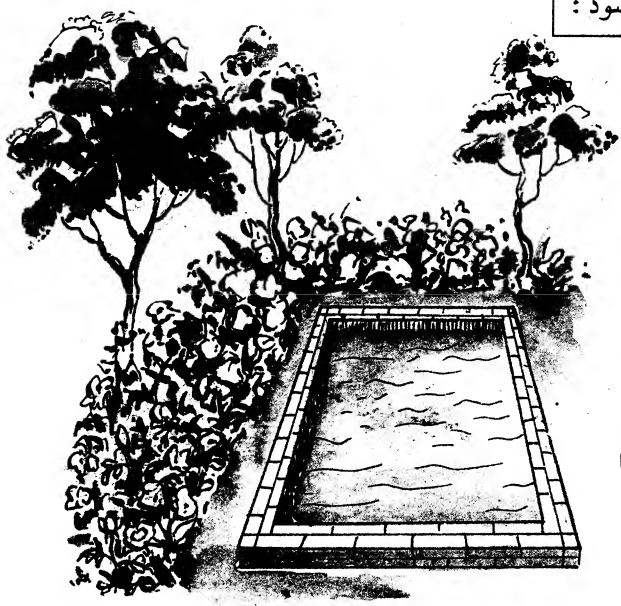

حوض

ضـ ض

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

حوض | افضل | پر | میگیرد

افضل حوض را آب پر کرد . افضل حوض را دایم پاک نگاه میکند. افضل از آب حوض برای آب دادن گلها و درختها کار میگیرد .

توجه شود که با حذف کردن [ا] از کلمهٔ [افضل] کلمهٔ [فضل] ساخته شده است :

افضل	فضل

ضد هر کلمه نوشته شود . به نمونه توجه شود :

باز	بسته
اصل	
زیاد	
سخت	

روشن	
کج	
پاک	
سیاه	

کلمه ها و جمله خوانده و نوشته شوند ؛ توجه شود که تغییر تلفظ معنای کلمه ها را تغییر میدهد :

کند	پر	دور

فضل از درخت انار کند .

کارد کند است .

فضل حوض را آب پر کرد.

پروانه پر دارد .

بابا از راه دور آمد .

دور حوض گل دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ظ] تلفظ شود :

ظرفها

ظ

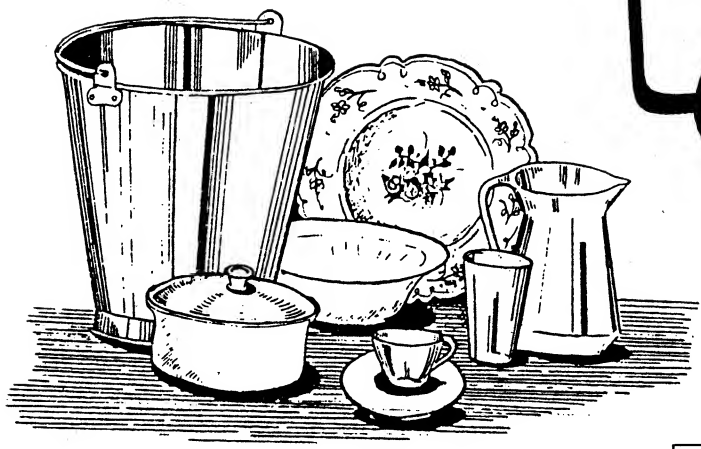

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

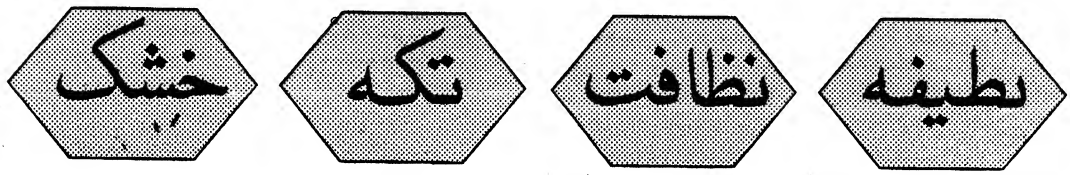

نظیفه ظرفها را با صابون شست . نظیفه که ظرفها را شست ، آنها را با تکهٔ پاک خشک کرد . نظیفه نظافت را خوش دارد .

جمله خوانده شود ؛ کوشش شود که به جای نام نظیفه نامهای دیگر نوشته شود :

نظیفه ظرفها را با صابون شست .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ژ] تلفظ شود :

ژاله

ژ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

ژاله　میبارد　ضرر　پژمرده

ژاله میبارد . ژاله برای گلها و درختها ضرر دارد . ژاله گلها و درختها را پژمرده میسازد .

جوابهای سوالها نوشته شوند ؛ به نمونه توجه شود :

چی میبارد ؟	ژاله میبارد .
ژاله برای چی ضرر دارد ؟	
ژاله چی را پژمرده میسازد ؟	

حرفها ترکیب شوند ؛ به نمونه توجه شود :

ژ	ا	له
ژاله		

خ	ا	له

م	ا	له

کدام کلمه ها با یکدیگر ارتباط دارند ؟

گندم

ذره بین

اره

آب

رنگ

نجار

تار

قلم

داس

ماشین

عینک

آبدان

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ا] تلفظ شود :

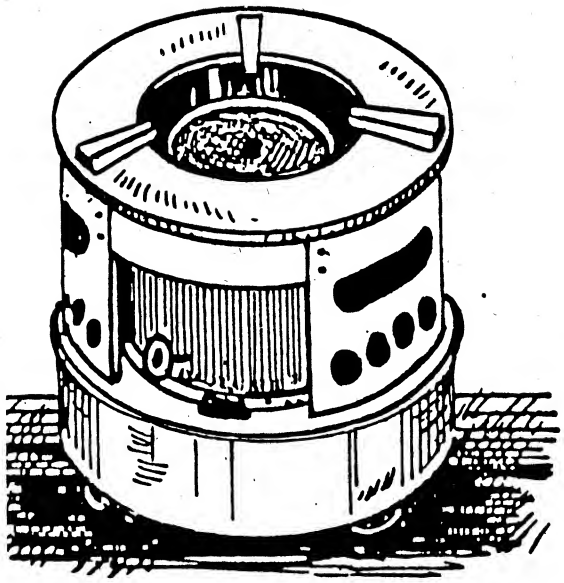

اشتوپ

ا

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند ؛ متن املا گفته شود :

احسان امروز خرید خوب

احسان امروز اشتوپ خرید . اشتوپ احسان خوب کار میکند .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند ؛ در جمله به کار برده شوند :

اجازه _____

املا _____

در تصویر چی دیده میشود ؟

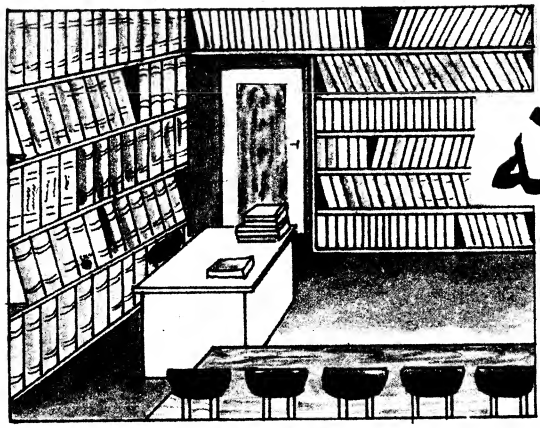

تأسیس کتابخانه

ء

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

تأسیس　کتابخانه　کتاب　شاگردان　تأثیر

امروز در مکتب ما یک کتابخانه تأسیس شد . در کتابخانهٔ مکتب ما کتاب زیاد است . تأسیس کتابخانه بر شاگردان تأثیر خوب میکند .

مشق شود :

ء	تأسیس	تأثیر

کلمه ها به کمک معلم خوانده شوند ؛ به املای آنها توجه شود :

می آید	می آورد	می اندازد

مشق شود :

می آید _____

می آورد _____

می اندازد _____

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

فضل از کتابخانه می آید .

فضل از کتابخانه کتاب می آورد .

فضل در آبدان آب می اندازد .

نامهای رسمها گفته شوند ؛ در باره آنها بحث شود :

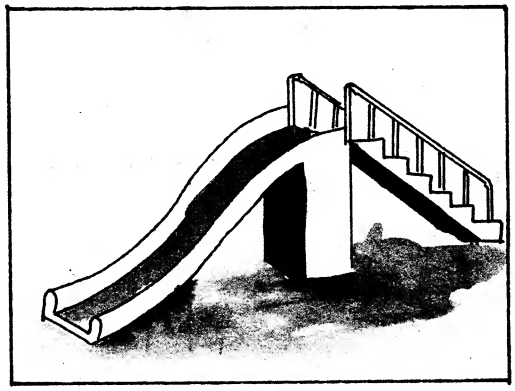

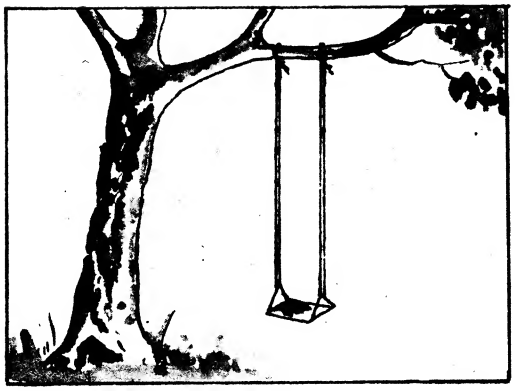

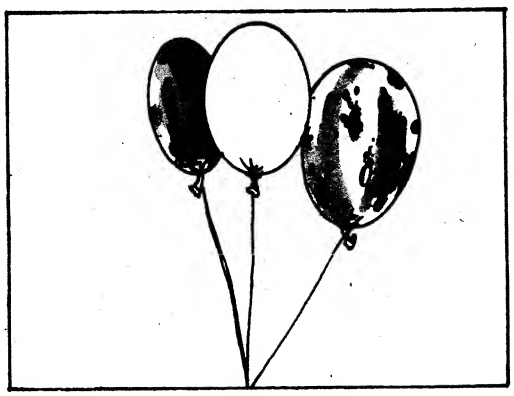

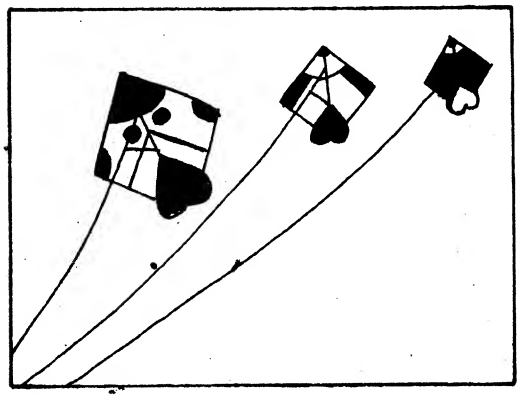

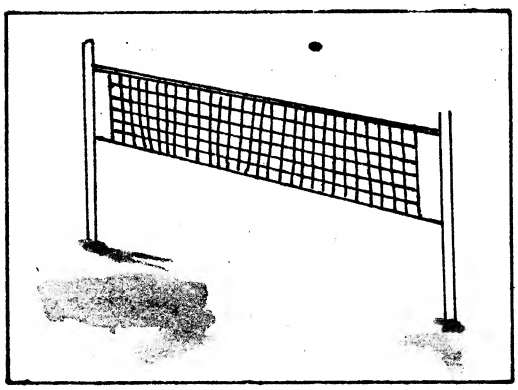

مشق شود :

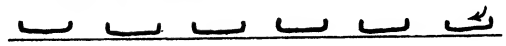

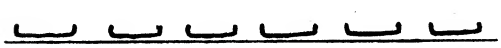

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [ا] تلفظ شود :

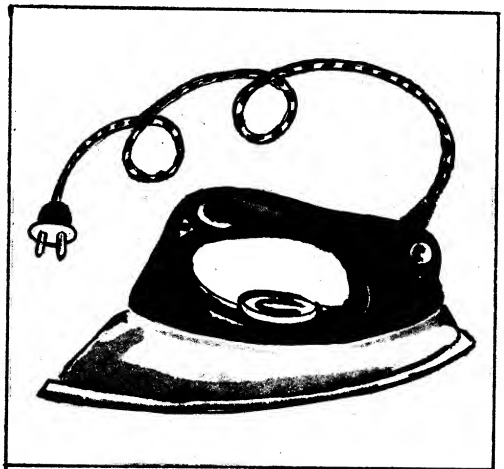

اتو

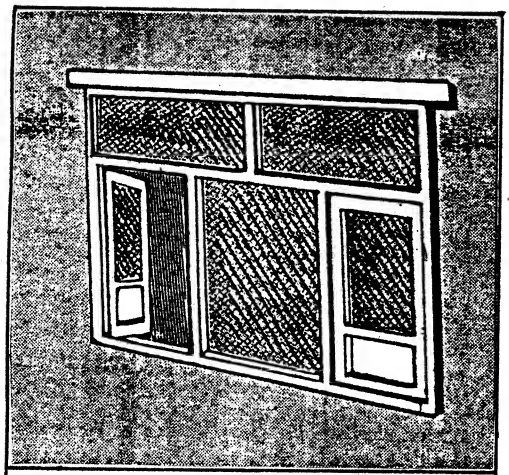

ارسی

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

فضل اتو کرد .

خانه ارسی دارد .

جوابهای سوالها نوشته شوند :

کی اتو کرد ؟ _____

فضل چی کرد ؟ _____

چی ارسی دارد ؟ _____

نام رسم گفته شود ؛ در بارهٔ آن گپ زده شود :

ایستگاه

ای

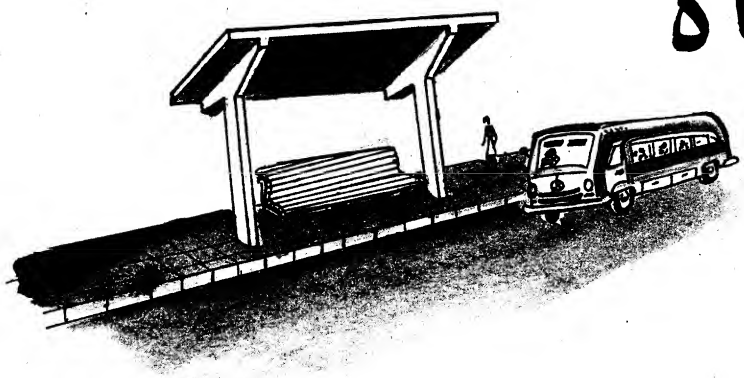

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

این ایستگاه ایستاده میرود

این موتر در ایستگاه ایستاده میشود. نظیفه به ایستگاه می‌آید. نظیفه با موتر مکتب میرود.

کلمه ها خوانده شوند ؛ در جمله به کار برده شوند :

این _____

ایستگاه _____

ایستاده _____

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود ؛ معلم به شاگردان کمک کند :

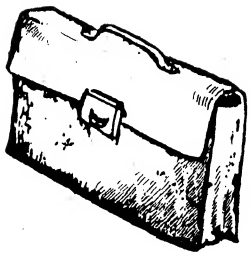

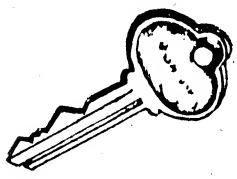

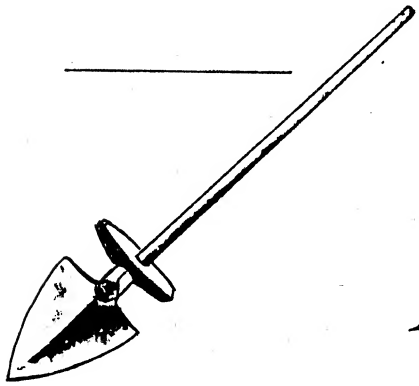

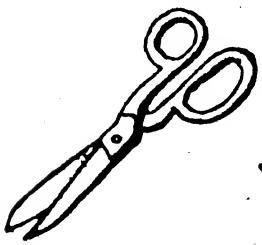

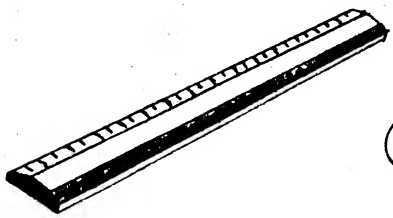

کلمه ها خوانده شوند ؛ به تلفظ حرفهای آخر آنها توجه شود :

راه	
چاه	

روزه	
مزه	

پلته	
لمپه	

که	
سه	

حرفها تلفظ شوند ؛ نامهای آنها خوانده و نوشته شوند :

آ الف مد آ	ا الف ا	ب بی ب ب	پ پی پ پ	ت تی ت ت
ث ثی ث ث	ج جیم ج ج	چ چی چ چ	ح حی ح ح	خ خی خ خ
د دال د	ذ ذال ذ	ر ری ر	ز زی ز	ژ ژی ژ
س سین س س	ش شین ش ش	ص صاد ص ص	ض ضاد ض ض	ط طوی ط
ظ ظوی ظ	ع عین ع ع ع ع	غ غین غ غ غ غ	ف فی ف ف	ق قاف ق ق
ک کاف ک ک	گ گاف گ گ	ل لام ل ل	م میم م م	ن نون ن ن
و واو و	ه هی ه ه ه ه	ء همزه تأسیس	ی یا ی ی	

کلمه های هر دو قطار یک سان خوانده شوند ؛ معلم به شاگردان بفهماند که املای کلمه های قطار دوم درست است :

مرتضا	لیلا	موسا
مرتضیٰ	لیلیٰ	موسیٰ

ی ا

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

مرتضیٰ خرید .

لیلیٰ 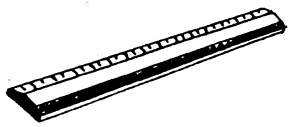 خرید .

موسیٰ خرید .

در جایهای خالی جمله ها نامهای مختلف نوشته شوند :

_____ قلم خودرنگ خرید .

_____ قلم پنسل خرید .

_____ خطکش خرید .

متن خوانده شود ؛ به خاطر تمام شدن کتاب به شاگردان تبریک گفته شود :

به صنف دوم میرویم

ما بسیار خوش استیم که درسهای صنف اول را خلاص کردیم و به صنف دوم میرویم . خدا را شکر میکنیم که خواندن و نوشتن را یاد گرفته ایم . حالا ما کتابهای مکتب ، مجله ها و قصه ها را خوانده میتوانیم . ما میتوانیم که به دوستان خود خط نوشته کنیم . ما از معلم خود تشکر میکنیم که این چیز ها را به ما یاد داده است .

نام هر رسم گفته شود ؛ در بارهٔ هر کدام معلومات داده شود ؛ هر کلمه به کمک معلم به هجاها تقسیم شود :

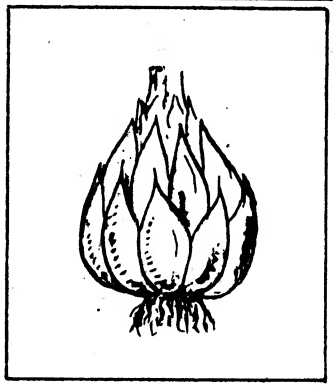
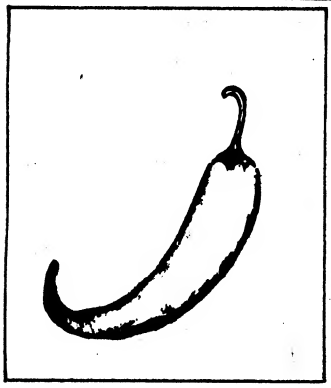

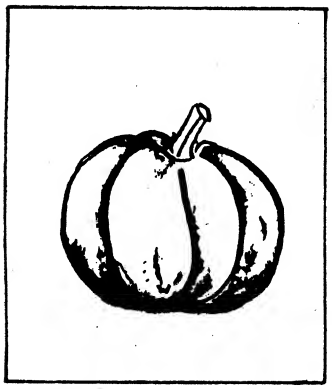
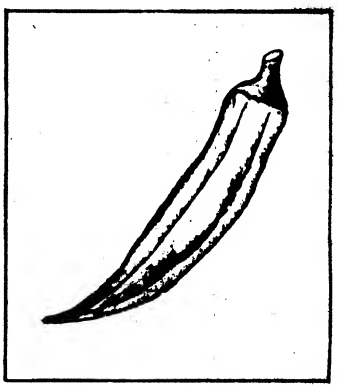
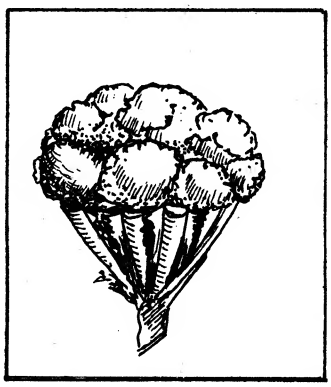
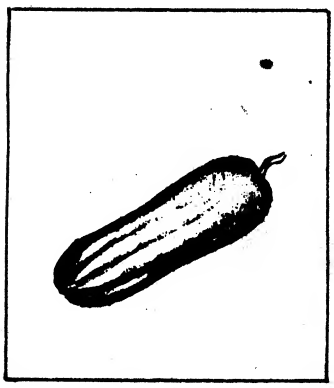

مشق شود :

و و و و و و و و و و

نام هر میوه و طریقهٔ صحی خوردن آن گفته شود :

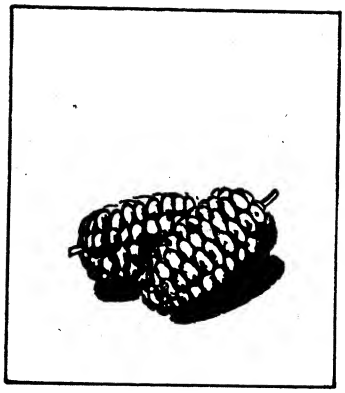
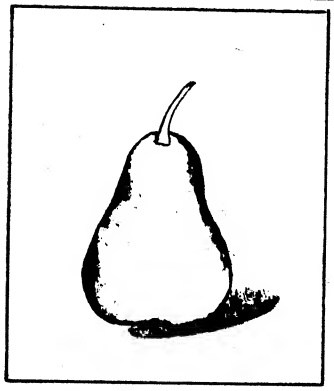
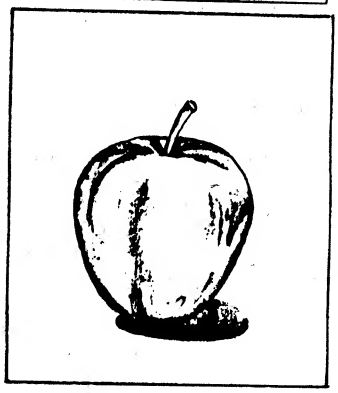

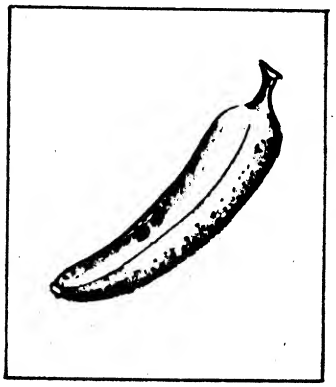

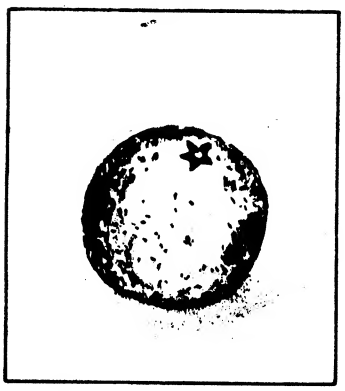
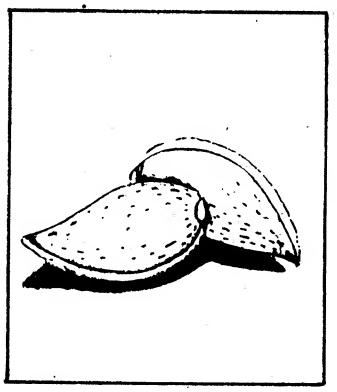

مشق شود :

ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه

دری

صنف اول

بیفیر
تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

gtz
BEFARe

دری

صنف اول

مؤلف : امان الله آذر

بیفیر
تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

Formal Education Programme

Title : Dari Grade 1

Author : Assistant Prof. Amanullah Azar

Editor : Prof. Mohammad Rahim Elham

Illustrator : Rajab Ali Hunarkhwah

Calligrapher : Mohammad Sediq Benoori

Publisher : G.T.Z-BEFARe

Production and Publication Section

First Edition : February 2001, Peshawar

No of Copies : 5, 000

پروگرام تعلیمات رسمی

نام کتاب : دری صنف اول

مؤلف : پوهنیار امان الله آذر

ادیتور : پوهاند دکتور محمد رحیم الهام

رسام : رجب علی هنر خواه

خطاط : محمد صدیق بنوری

ناشر : جی . تی . زید-بیفیر

بخش تألیف و نشرات

چاپ اول : دلو ۱۳۷۹ ، پشاور

تعداد : ۵،۰۰۰

• طبع و نشر این کتاب بدون کسب اجازهٔ کتبی از موسسهٔ جی . تی . زید ــ بیفیر مجاز نیست .

• این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است .

یاد آوری

مؤسسهٔ جی . تي . زید - بیفیر[1] آرزو دارد که تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان را به زبان دری نیز آغاز کند . این کتاب ، کتاب اول زبان دری برای همین مقصد است . پیش از تألیف این کتاب ، کتابهای سابقهٔ درسی زبان دری - تا جایی که میسر بود - مطالعه و بر رسی شد. از نتیجهٔ این مطالعه آنچه برای تألیف کتاب حاضر مفید به نظر میرسید، مستقیم یا غیر مستقیم استفاده شد. سر انجام کتاب در دو قسمت آماده شد.

الف - دورهٔ آماده گی

ب - دورهٔ الفبا

در دورهٔ آماده گی ، که بیست و سه ساعت درسیست ، تدریس الفبا و شناخت حرفها مطرح نیست . در این مرحله شاگردان تنها با توضیحات در بارهٔ رسمها[2] ، تشخیص صدا ها و تقسیم کلمه ها به هجاها سرو کار دارند. این مرحله شاگردان را به فکر کردن منظم ، دیدن منظم ، شنیدن منظم و سخن گفتن منظم کمک میکند. همچنان شاگردان را با کتاب و محیط درس آشنا میسازد و معلم را نیز در شناخت شاگردان کمک میکند.

دورهٔ الفبا از صفحهٔ ۱۲ تا ۸۳ است .در این مرحله تدریس تمام حرفهای الفبا و الوگرافها[3] و هوموگرافهای[4] بعضی از آنها شامل است . روی همرفته نحوهٔ کار ، مشخصات و ممیزات دورهٔ الفبا از این قرار است :

- اساس کار تدریس از آسان به مشکل و متکی بر روش آمیخته یا ترکیبیست . توضیح آن که تدریس به صورت قطع نه از جزء به کل و نه از کل به جزء ، بل که ترکیبی از هردوست .
- تمام درسها مبتنی بر خصلت چند هجایی حرفها از یک طرف و خصلت الوگرافیک و هموگرافیک بعضی از آنها ، مانند [ی] ، [و] ، [هـ] و [ا] از جانب دیگر نیز هست . از این لحاظ روش کار ما بر اساسات علمی و زبانشانسی متکیست . در گذشته بیشتر مؤلفان کتابهای درسی این خصایل الفبای دری را نادیده گرفته اند و شکلها و حرکتهای مختلف حرفها را به هنگام معرفی / تدریس در یک درس آورده اند. به گونهٔ مثال :

[ی ـ یـ] ، پنای [یای ساکن] ، کتابی (یای معروف و نکره) سیر (به مفاهیم مختلف)

[و] ، دور (واو معروف) ، خواست (واو معدوله) ، جو (واو ساکن) ، روز

[هـ ـه]، هیل ، چاه (های ملفوظ) ، رنده (های غیر ملفوظ) و امثال اینها .

چنان که ملاحظه میشود آوردن شکلها و حرکتهای مختلف یک حرف در یک درس ذهن شاگرد را مغشوش و کار تدریس را دشوار میسازد . بنابر این ، روش کار ما در تألیف این کتاب - تا حد امکان - خلاف روش قدماست و از بسی جهات تازه گی دارد . توضیح آن که برای هر حرف و شکلهای متبادل و مشابه آن درس جدا ساخته شده و از یک جا کردن آنها در یک درس پرهیز شده است . البته این کار تنها به هنگام معرفی / تدریس حرف مورد نظر صورت گرفته است . در صفحات بعدی شکلهای متبادل و مشابه حرفها به تدریج یک جا شده اند .

---

۱ - ادارهٔ کمکهای تخنیکی المان - تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

۲ - در این کتاب بنابر معاذیری رسم انسان و دیگر زنده جانها وجود ندارد .

۳ - الوگراف : شکلهای متبادل حرف ، مثل ع ـعـ ـع ع

۴ هوموگراف / حرفهای مشابه : هر یک چندین صدا را افاده میکند ، مثل ی ، و ، ه

- متن تمام درسها (به استثنای درس اول) از یک طرف متضمن معرفی یکی از حرفهای الفباست از ازجانب دیگر ، متکی بر کلمه هاییست که یا تکرارند و یا حرفهای آنها قبلاً خوانده شده اند .
- مطابق به قاعده یی که در این کتاب وضع شده ، حرف نو در شروع کلمهٔ کلیدی معرفی شده است ؛ اما برای بعض حرفها که کلمهٔ متداول و مناسب یافت نشده ، ناچار آن حرف در وسط یا آخر کلمهٔ کلیدی معرفی شده است، مانند [ث] در کلمهٔ جرثقیل، های ملفوظ [ه] در کلمهٔ چاه و غیر ملفوظ آن در کلمهٔ [رنده] .
- کلمهٔ کلیدی در کنار تصویر یا در زیر آن به خط درشت نوشته شده است .
- حرف نو در زیر کلمهٔ کلیدی نوشته شده است .
- کلمهٔ کلیدی و تصویر آن در کارتها نیز چاپ شده اند ، تا به حیث مواد ممد درسی به کار روند .
- در دورهٔ الفبا حد اکثر کلمه های نو در هر درس از هفت بیشتر نیست . این کلمه ها پایینتر ازتصویر به خط درشتتر نوشته شده اند .
- اگر چه در پایین هر صفحه مشق و تمرین سفارش داده شده است ، با این حال ، پس از هر دو درس یک درس به منظور مشق و تکرار بیشتر ساخته شده است . در این قسم تمرینها / درسها مزید بر تکرار درسهای گذشته ، بعض نکته های سادهٔ املایی و دستوری هم مطرح شده است . باید گفت که هم در پایین هر صفحه و هم در صفحاتی که خاص برای تمرینند ، مشقها بسیار کوتاه و نمونه وارند ؛ مگر لازم است که به هنگام تدریس معلم به شاگردان هدایت بدهد تا مثل این قسم مشقها و تمرینها بر تخته یا کتابچه های خود بیشتر کار کنند .

این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است . دررهنمای معلم روش تدریس تمام درسها مفصل یا مختصر بیان شده است . اگر این کتاب آن سان که شایسته است تدریس شود ، در ختم آن شاگردان خواهند توانست نام خود و همصنفان خود را بنویسند ؛ جمله های ساده بنویسند ؛ عنوانهای کلان و کوچک روزنامه ها و جمله های ساده را بخوانند .

شایستهٔ یاد آوریست که نگارنده در تألیف این کتاب از مشوره ها و رهنماییهای جناب پوهاند دکتور محمد رحیم الهام ، آمر شعبهٔ تألیف و نشرات این مؤسسه ، همواره مستفید بوده است . ایشان تمام اوراق پیشنویس کتاب را با دقت مطالعه و تصحیح کرده اند که بدین وسیله از آن استاد گرامی تشکر میشود . نیز از آقایان رجب علی هنر خواه رسام و محمدصدیق بنوری خطاط مؤسسه تشکر میشود که رسامی ، خطاطی و صفحه آرایی کتاب را به وجه احسن انجام دادند .

در اخیر باید گفت با همه سعی و تلاشی که در تهیه و تألیف این کتاب صورت گرفته ، باز هم ممکن است که کمبودها یا کاستیهایی در آن راه یافته باشد . بنابر این ، نگارنده از مربیان و صاحبنظرانی که کتاب را ملاحظه و مطالعه یا تدریس میکنند ، متمنیست که نا رساییها و کاستیها را با نظریات و پیشنهادهای اصلاحی خویش کتباً به ادارهٔ بیفیر بفرستند تا در چاپهای آینده در نظر گرفته شود .

پوهنیار امان الله آذر

بسم الله الرحمن الرحيم